

Τ.281 ΟΚΤΩΒΡΗΣ 2025

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΑΔΕΙΑ ΑΡ 483
ΚΛΕΙΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ
ΑΔΕΙΑ ΑΡ 356

ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΝΟΙΚΤΕΙ
ΓΙΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Τ.Θ. 21986, ΣΥ -1515 Λευκωσία

Νεολαία

Εκφραστικό Όργανο του Κ.Σ της ΕΔΟΝ

Μας λένε οι εκτροί μας
Και γνωστή ακόμα να γίνει η αλήθεια
Δεν μπορεί άλλο πια να διαδοθεί
Μα είμαστε εμείς αυτοί που τη διαδίδουν!
Μπ.Μπρεξε

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΚΑΘΕ ΠΡΩΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΜΗΝΑ ΜΕ ΤΗ "ΧΑΡΑΥΓΗ" ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΜΕ ΕΙΣΦΟΡΑ 1 ΕΥΡΩ

Τοπικά Κινήματα ΕΔΟΝόπουλων
για παιδιά από 6 μέχρι 14 ετών

«Ένα παιδί μετράει τ'άστρα»
Εκστρατεία Οκτωβρίου - Νοεμβρίου

Κεντρικό Συμβούλιο ΕΔΟΝ:
22766459/99963865

Έναρξη συναντήσεων:
4-5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Παγκύπριο Κίνημα ΕΔΟΝόπουλων
www.edon.org.cy

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ**

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

**ΜΕΛΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ «Ν»:**

Μαρία Δίπλαρου
Χρίστος Ελ Χατάπ
Πέτρος Κούκος
Κωνσταντίνα Παναγιώτου
Ζήνα Παπαχριστοφόρου
Ανδρέας Στεφανής
Χάρις Ζαντή
Άντρη Γιάγκου
Μαρίνα Παναγιώτου
Άγγελος Δημητρίου
Βασίλης Θεοδώρου
Ορέστης Μεταξάς
Γιώργος Σκαμπύλης

ΣΕΛΙΔΩΣΗ

ΑΝΤΡΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΑΝΤΡΕΑ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ 1
Τ.Κ. 1037
ΚΑΪΜΑΚΛΙ - ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Τ.Θ. 21986
Τ.Κ. 1515 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 22766459
FAX: 22757161

**ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ**

22766535

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

PROTEAS PRESS

Ο Τραμπ,
με το περιβόητο
σχέδιο του
για «ειρήνη»
στη Μέση Ανατολή,
ξεπλένει
τα αιματοβαμμένα
χέρια του
δολοφάνου-φίλου
του, Νετανιάχου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Σελ. 7 -> **Ιδεολογία**
Ο φετιχισμός του εμπορεύματος

• Σελ. 12-13 -> **Συνέντευξη**
Βάκης Χαραλάμπους, Κ.Ε. ΑΚΕΛ

• Σελ. 18 -> **Ιστορία**
Από την Κομντέρν στην Κομινφόρμ

• Σελ. 19 -> **Πολιτισμός**
Ο Μεγάλος Δικτάτορας

• Σελ. 17 -> **Ιστορία**
Τομάς Σανκαρά

www.edon.org.cy
ccedon@cytanet.com.cy

•Κεντρικό Συμβούλιο ΕΔΟΝ
•νεολαία

@ccedon

edoncy

Κ.Σ. ΕΔΟΝ

ΜΠΟΡΕΙΣ
ΝΑ ΜΑΣ ΒΡΕΙΣ
ΚΑΙ ΣΤΗΝ
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
ΕΔΟΝ

www.edon.org.cy

Κάνε κι εσύ τη συνδρομή σου
στην εφημερίδα

Η Νεολαία θα κυκλοφορήσει ξανά στις 2 Νοεμβρίου

#trollάροντας

Κυβερνοεπίθεση στα Ευρωπαϊκά
Αεροδρόμια.
Ανεπηρέαστα τα αεροδρόμια
Λάρνακας και Πάφου.

*Ν. Χριστοδουλίδης: Θα φύγω με καθαρά χέρια.
Μα πάντα τα χέρια του ήταν καθαρά, έβαζε άλλους να
κάνουν τις λασποδουλειές.*

Όλος ο ακροδεξιός υπόκοσμος,
συντονισμένα, θεωρεί φυσιολογικό να
δολοφονούνται καθημερινά δεκάδες
παιδιά στη Γάζα αλλά συγκλονίζεται
από τη δολοφονία ενός φασίστα στην
Αμερική γιατί, λέει, έχει παιδιά.

Το σενάριο ήταν τόσο
καλογραμμένο, που νόμιζες ήταν
συνέντευξη.
Just Saying...

Δηλαδή το Ισραήλ πλήρωσε 10 influencers
να μπουν στη Γάζα για να αποδείξουν ότι
υπάρχει φαί/νερό αλλά δεν αφήνει 10
δημοσιογράφους να μπουν για να
αποδείξουν ακριβώς το ίδιο και να
καλύψουν το γεγονός;

Τόσα σκάνδαλα επί Αναστασιάδη.
Μήπως ήρθε η ώρα ο αδιάφθορος
Φαίδωνας να αλλάξει την κλειδαριά
της πόλης αφού του έδωσε και το
κλειδί; Κάποια μέρα μπορεί να
λείπουν και τα χρυσαφικά.

Η ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΟΥ ΟΜΕ ΟΤΑΝ Ο ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ
ΜΕΝΤΑΝΥΑΧΟΥ ΕΚΑΝΕ ΟΜΙΛΙΑ, ΑΔΕΙΑΣΕ ΠΙΟ
ΓΡΗΓΟΡΑ ΑΠ' ΟΤΙ ΑΔΕΙΑΖΟΥΝ ΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΜΕ ΤΟ
ΠΟΥ Ο ΠΑΠΑΣ ΠΕΙ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ ΤΟ ΠΑΣΧΑ.
Και αυτό λέει πολλά.

Ματιές στην επικαιρότητα

Κράνος, τσάντα και έτοιμος για σχολείο..

«Είναι ταυτόχρονα μια δέσμευση της Πολιτείας, να διασφαλίσει ότι τα σχολεία και τα πανεπιστήμια μας λειτουργούν με ποιότητα, ασφάλεια και καινοτομία», αυτό είναι ένα απόσπασμα από το μήνυμα της Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας για την έναρξη του σχολικού και ακαδημαϊκού έτους 2025-2026. Λίγο αστείο θα έλεγε κανείς, αφού εδώ και χρόνια οι μαθητές ακούνε μόνο υποσχέσεις αλλά στην πράξη τίποτα. Όταν λέμε «τίποτα» εννοούμε όντως τίποτα. Οροφές τάξεων και ανεμιστήρες να πέφτουν δίπλα από τα κεφάλια μαθητών, να ζαλίζονται λόγω της ανυπόφορης ζέστης, ενώ παράλληλα πρέπει να είναι με το μακρύ παντελόνι αφού ελάχιστα είναι τα σχολεία που εφάρμοσαν την οδηγία για χαλάρωση της στολής.

Την ίδια ώρα που συμβαίνουν αυτά, οι οργανωμένοι μαθητές αναλαμβάνουν δράση, με αναρτήσεις πανό, κινητοποιήσεις, επιστολές κ.α. Όπως σε κάθε παραμύθι, έτσι και στα δημόσια σχολεία, πάντα υπάρχει ο κακός. Σε αυτή την περίπτωση, ο κακός είναι το Υπουργείο Παιδείας το οποίο όχι μόνο παροτρύνει τους μαθητές να μην διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους, αλλά τους τιμωρεί με αποβολές.

Η απάντηση στην αδιαφορία του Υπουργείου Παιδείας είναι μια δημοκρατική, διεκδικητική ΠΣΕΜ

Η ιστορία όμως είναι με το μέρος των μαθητών και των μαθητριών. Έτσι πρέπει να συνεχίσει να είναι και τώρα είναι η ευκαιρία τους, μέσω των μαθητικών εκλογών. Σε όλα τα σχολεία παγκύπρια, μέχρι και την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου θα διεξαχθούν οι μαθητικές εκλογές και αργότερα οι εκλογές για την Επαρχιακή Συντονιστική Επιτροπή Μαθητών (ΕΣΕΜ) και την Παγκύπρια Συντονιστική Επιτροπή Μαθητών (ΠΣΕΜ). Αυτός είναι ένας αγώνας που πρέπει να δώσουμε όλοι μαζί. Να βγουν μπροστά δημοκρατικά σκεπτόμενοι μαθητές και μαθήτριες. Να συνεχίσει για ακόμα μια χρονιά η ΠΣΕΜ των οργανωμένων μαθητών και να βρίσκονται στο πηδάλιο της προοδευτικοί άνθρωποι, με πρώτιστο τους μέλημα το πώς θα κάνουν πραγματικά δημοκρατικά τα σχολεία αλλά και προσβάσιμα σε όλους.

Μπορεί κανείς μας να φανταστεί τα σχολεία χωρίς την ζωή και τη δράση που τους δίνουν οι μαθητές; Μπορεί κανείς μας να σκεφτεί τι θα γινόταν αν δεν αντιδρούσαν, αν ακολουθούσαν πιστά κάθε οδηγία που δεν τους βοηθά στην πραγματικότητα; Αν δεν αντιδρούσαν στη ζέστη, στις υπερβολικές εξετάσεις; Στο ότι πέφτουν δίπλα από τα κεφάλια τους ταβάνια και ανεμιστήρες; Η πραγματικότητα είναι ότι τότε θα μιλούσαμε για φυλακές και όχι σχολεία. Δεν θα επιτρέψουμε όμως, τα σχολεία φυλακές.

Το μαθητικό τμήμα της ΕΔΟΝ, η ΠΕΟΜ, θα βρίσκεται πάντα στην πρώτη γραμμή του αγώνα για τα δικαιώματα των μαθητών. Να παλεύει για σχολεία που όραμα τους έχουν πώς θα χαρίσουν πολύπλευρες γνώσεις στους μαθητές. Η εκλογική αναμέτρηση για εμάς δεν είναι αυτοσκοπός, ούτε απλά η κατάκτηση μίας καρέκλας, αλλά βήμα διεκδίκησης και το έχουμε αποδείξει στην πράξη.

700 τόνοι για ανθρωπιστική βοήθεια στη Γάζα, αλλά όχι και να ζητάμε την ελευθερία της

Είναι δεδομένο ότι η στάση της σημερινής κυβέρνησης είναι ντροπιαστική όσον αφορά το πώς χειρίζεται την εθνοκάθαρση του παλαιστινιακού λαού. Πώς γίνεται ένας λαός που βίωσε από πρώτο χέρι την εισβολή στον τόπο του, σήμερα να δίνει αγκαλιές και να κάνει χειραφίες με τον ηγέτη του κράτους δολοφόνου Ισραήλ;

Πέραν από όλες τις τραγικές εξελίξεις και τη στάση της κυβέρνησης, έρχεται τώρα να κορυφωθεί η ανεκτική στάση της στο θέμα, με την εγκύκλιο για το σβήσιμο συνθημάτων στους τοίχους. Συγκεκριμένα, το διπλωματικό γραφείο του Νίκου Χριστοδουλίδη, του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, έστειλε εγκύκλιο στο Υπ. Εσωτερικών για να σβηστούν όλα τα συνθήματα και οι ζωγραφιές στήριξης του παλαιστινιακού λαού από δήμους και χωριά. Όλα αυτά, κατ' εντολή του δολοφονικού κράτους του Ισραήλ.

Με την πρόφαση του «αντισημιτισμού» λοιπόν, η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης δεν είναι δικαίωμα, αλλά παράπτωμα. Εν έτη 2025, αντί να απαντάμε στους πολέμους με μια ενωμένη φωνή και να ζητάμε την ειρήνη, μας ζητούν κάθε άλλο. Η ίδια μας η κυβέρνηση μάς ζητά να σιωπούμε, να το ανεχόμαστε και σύμφωνα πάντα με τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, να τον στηρίζουμε.

Το μήνυμα που πρέπει να σταλεί είναι ένα: ο κυπριακός λαός δεν χρωστά τίποτα στον φασίστα και φονιά Νετανιάχου. Έχουν δολοφονηθεί πάνω από 60 χιλιάδες άτομα, όλος ο πλανήτης έχει συγκλονιστεί και διαδηλώνει ενάντια στην γενοκτονία. Το κυπριακό κράτος, με τον λαό του να έχει βιώσει εισβολή και κατοχή, έχει καθήκον να σταθεί δίπλα από τον λαό της Παλαιστίνης και να φωνάξει «έξω το κράτος δολοφόνος».

Σε ανακοίνωση του το ΑΚΕΛ, ρωτά ανοικτά τον κ. Χριστοδουλίδη αν στη χώρα μας κάνει κουμάντο το καθεστώς Νετανιάχου.

Εμείς απαντάμε ότι η φίμωση των πολιτών της Κύπρου δεν θα περάσει και θα μας βρίσκουν απέναντί τους, στους δρόμους, να φωνάζουμε ότι:

«στη Γάζα σκοτώνουν αμάχους και παιδιά, με την Παλαιστίνη ως την Λευτεριά».

•Μαρία Γεωργίου
Επαρχιακός Γραμματέας ΕΔΟΝ Αμμοχώστου
Μέλος Εκτελεστικού Συμβουλίου ΕΔΟΝ

Κατώτατος μισθός: από προστασία σε «ταβάνι» Λύση οι Συλλογικές Συμβάσεις

Η συζήτηση για τον κατώτατο μισθό δεν είναι μια τεχνική λεπτομέρεια. Είναι βαθιά πολιτική επιλογή. Στην Κύπρο του 2025 ζούμε κάτι παράδοξο: βλέπουμε δείκτες ανάπτυξης που ανεβαίνουν, αλλά μισθοί που μένουν στάσιμοι. Εδώ μπαίνει το ερώτημα αν θα αρκεστούμε σε ένα «ελάχιστο» που νομιμοποιεί τη στασιμότητα ή θα διεκδικήσουμε μια πραγματική ρύθμιση που ανεβάζει τον πήχη για όλους. Γιατί αυτό που χρειαζόμαστε δεν είναι ένας κατώτατος για τα μάτια του κόσμου, αλλά ένας κατώτατος που να καλύπτει τις σημερινές ανάγκες, ιδιαίτερα των νέων, για να μπορούν να ζουν με αξιοπρέπεια στον τόπο τους. Κι αυτό είναι ζήτημα καθαρής πολιτικής βούλησης. Γιατί αν η πολιτεία δεν επιλέξει να σταθεί στο πλευρό των εργαζομένων, τότε στην πράξη συντάσσεται με το δόγμα του φτηνού εργατικού κόστους.

Ο εθνικός κατώτατος μισθός εισήχθη για να κόψει τις πιο κραυγαλέες αδικίες. Έβαλε μια γραμμή ασφαλείας εκεί όπου εργαζόμενοι πληρώνονταν ψίχουλα. Ήταν ένα βήμα. Όμως σχεδιάστηκε ως «πάτωμα», όχι ως ολοκληρωμένη πολιτική για μισθούς που να στηρίζουν τους εργαζόμενους. Όταν μένει μόνος του, χωρίς συμπληρωματικούς θεσμούς και χωρίς συλλογική διαπραγμάτευση, μετατρέπεται σε «οροφή» που καθλώνει. Ένα εργαλείο προστασίας γίνεται μηχανισμός στασιμότητας με τη βούλα του νόμου στα χέρια της εργοδοσίας.

Το πρόβλημα δεν είναι η ιδέα του κατώτατου. Είναι ο τρόπος που η κυβέρνηση Αναστασιάδη - ΔΗΣΥ επέλεξε να τον εφαρμόσει το 2022. Έναν μηνιαίο μισθό χωρίς ωριαία βάση, αφήνοντας ανοικτό το παράθυρο για ωράρια «λάστιχο», χωρίς ΑΤΑ που να θωρακίζει από την ακρίβεια, με εξαιρέσεις και χωρίς επαρκείς ελέγχους. Έτσι σφραγίστηκαν και νομιμοποιήθηκαν οι σημερινές εργοδοτικές πρακτικές: ακαθόριστα ωράρια, απλήρωτες υπερωρίες, ακόμη και αμφισβήτηση της συμφωνίας του 1992 για το 38ωρο.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο κατώτατος έγινε το άλλοθι του εργοδότη. Νομιμοποίησε με ένα νούμερο μισθούς που δεν ανταποκρίνονται στις σημερινές ανάγκες με αποτέλεσμα οι μισθοί να μένουν κολλημένοι χαμηλά ενώ το κόστος ζωής να τραβά ανηφόρα. Η στάση της κυβέρνησης φέρει σοβαρή ευθύνη, αφού διάλεξε στρατόπεδο, στάθηκε με το μέρος των εργοδοτών που θέλουν φθηνή εργασία χωρίς δικαιώματα. Μια απόφαση μονόπλευρη και ετεροβαρής για τους εργαζόμενους, που νομιμοποιεί την απορρυθμισμό, αφήνει απροσπάτευτες μεγάλες κατηγορίες εργαζομένων και φτάνει στο σημείο να επιτρέπει οι νέοι κάτω των 18 να πληρώνονται 25% λιγότερο. Αυτό δεν είναι δίχτυ προστασίας, είναι σφραγίδα φτώχειας.

Κι όλα αυτά, σε μια περίοδο ακρίβειας και πληθωρισμού. Η αύξηση των 16 ευρώ το 2023, μετά από 11 χρόνια, δεν ήταν στήριξη αλλά πρόκληση. Οι μικροαυξήσεις που δίνονται κάθε τόσο δεν λύνουν το πρόβλημα. Όταν το κόστος ζωής τρέχει και οι μισθοί μένουν πίσω, αυτές οι «διορθώσεις» καταντούν προσβολή αντί για βοήθεια.

Ένα μοντέλο που βασίζεται στη φτηνή εργασία είναι βραχυπρόθεσμο, άδικο και αντικοινωνικό. Δεν κρατά τους νέους στον τόπο τους, δεν επιτρέπει οικογενειακό προγραμματισμό, δεν στηρίζει την κοινωνική συνοχή. Αν η ανάπτυξη δεν μεταφράζεται σε καλύτερους μισθούς και σταθερούς όρους, παραμένει απλός λογιστικός αριθμός. Η πολιτική απάντηση πρέπει να είναι μισθοί που να στηρίζουν ζωή και εργασία με αξιοπρέπεια, όχι αριθμοί που βγαίνουν σε πίνακες Excel.

Η αξία των Συλλογικών Συμβάσεων

Εδώ μπαίνουν στο κέντρο οι Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας. Η ΣΣΕ δεν είναι ευχή, είναι δέσμευση. Καθορίζει κλίμακες και αναβαθμίσεις, κατοχυρώνει 13ο, επιδόματα, σαφή ωράρια και πληρωμή υπερωριών, ενσωματώνει την ΑΤΑ για να μη διαβρώνεται ο μισθός κ.ά. Εκεί που υπάρχουν ΣΣΕ, οι συμφωνημένοι όροι είναι πάντα ανώτεροι από τον εθνικό κατώτατο. Με απλά λόγια, όπου υπάρχουν ΣΣΕ, ο κατώτατος περισεύει.

Η προτεραιότητα, λοιπόν, δεν είναι να «βελτιώσουμε» λίγο τον κατώτατο για πάντα. Είναι να επεκτείνουμε τις ΣΣΕ, να τις θωρακίσουμε θεσμικά, να τις κάνουμε υποχρεωτικές σε κλαδικό επίπεδο. Έτσι σηκώνεται συνολικά ο πήχης και σταματά ο αθέμιτος ανταγωνισμός που χτίζεται πάνω στη συμπίεση των μισθών. Η ΣΣΕ γίνεται κανόνας για όλους στον κλάδο κι ο κατώτατος περιορίζεται στον σωστό του ρόλο που είναι ένα δίχτυ ασφαλείας εκεί όπου ακόμη δεν υπάρχει οργάνωση.

Τι πρέπει να γίνει;

Ο κατώτατος μισθός πρέπει να καθορίζεται με ωριαία βάση, ώστε να κλείσει ο δρόμος στα «λάστιχο» ωράρια. Χρειάζεται να ενσωματώνει την ΑΤΑ, γιατί αλλιώς το ελάχιστο ποσό ξεθωριάζει μπροστά στην ακρίβεια. Παράλληλα, πρέπει να μπει τέλος στις εξαιρέσεις που αφήνουν εύαλτες ομάδες εκτός προστασίας. Και πάνω απ' όλα, πρέπει να διασφαλιστεί ότι εκεί όπου υπάρχουν συμφωνημένοι κατώτατοι μισθοί μέσα από Συλλογικές Συμβάσεις, αυτοί θα είναι και οι νόμιμοι κατώτατοι. Οτιδήποτε άλλο υπονομεύει τις ΣΣΕ, ενθαρρύνει τον αθέμιτο ανταγωνισμό και παραβιάζει το πνεύμα της ευρωπαϊκής οδηγίας που ζητά διεύρυνση της κάλυψης με συλλογικές συμβάσεις. Ταυτόχρονα, χρειάζονται ολοκληρωμένες θεσμικές ρυθμίσεις που να διασφαλίζουν βασικούς όρους απασχόλησης για όλους τους εργαζόμενους όπως καθορισμένο ωράριο, πληρωμή υπερωριών, αποζημίωση για εργασία σε αργίες, 13ο μισθό και ΑΤΑ για όσους δεν καλύπτονται από Συλλογικές Συμβάσεις.

Το κράτος δεν είναι «δαιτητής ουδετερότητας». Έχει χρέος να θωρακίσει θεσμικά τις ΣΣΕ, να επιβάλει καθολική ισχύ, να ενισχύσει την Επιθεώρηση Εργασίας. Ο κοινωνικός διάλογος δεν μπορεί να είναι πρόσχημα για αναβολές. Πρέπει να είναι πεδίο δεσμεύσεων. Όπου οι κλαδικοί όροι υπογράφονται, να επεκτείνονται. Όπου υπάρχει δημόσια στήριξη, να συνδέεται με εφαρμογή των συμβάσεων. Αλλιώς η πολιτεία απλώς επιδοτεί τον κακό εργοδότη σε βάρος των εργαζομένων. Όλα αυτά δεν σκοντάφτουν σε τεχνικές δυσκολίες, σκοντάφτουν στην έλλειψη πολιτικής βούλησης να ρυθμιστεί η αγορά εργασίας με κριτήριο τις ανάγκες της κοινωνίας και όχι τα συμφέροντα των λίγων.

Οι εργαζόμενοι δεν ζητούν χάρη. Ζητούν κανόνες που να ισχύουν για όλους. Μισθούς που να στηρίζουν ζωή και εργασία με αξιοπρέπεια. Αυτό σημαίνει ΣΣΕ παντού και κατώτατο μισθό στη σωστή του φιλοσοφία,

δηλαδή δίχτυ ασφαλείας, όχι οροφή. Σημαίνει οργάνωση στους χώρους δουλειάς, συμμετοχή στη συντεχνία, κλαδικές διεκδικήσεις. Χωρίς οργάνωση, όλα τα «ελάχιστα» παγώνονται.

Το δόρυ και η ασπίδα του εργαζομένου

Η ΠΕΟ, η μεγαλύτερη και πιο ιστορική συντεχνία της χώρας, η μοναδική με ταξικό προσανατολισμό, κουβαλά τη σφραγίδα σε κάθε μεγάλη κατάκτηση του εργατικού κινήματος. Η ιστορία απέδειξε ότι μόνο με οργανωμένο αγώνα κερδίζονται δικαιώματα. Ως ΕΔΟΝ καλούμε όλους, οργανωμένους και ανοργανωτους, σε κοινό αγώνα για την ανατροπή των αρνητικών πλευρών της κυβερνητικής πολιτικής. Και ειδικά για τους νέους εργαζόμενους, το κάλεσμα είναι να συστρατευτούν στις συντεχνίες της ΠΕΟ. Γιατί η οργάνωση στη συντεχνία είναι το δόρυ και η Συλλογική Σύμβαση η ασπίδα του εργαζομένου.

Η εφαρμογή του κατώτατου μισθού προφανώς χρειάζεται βελτιώσεις. Όμως η πραγματική λύση δεν βρίσκεται σε αριθμούς που νομιμοποιούν τη φτώχεια. Βρίσκεται στην οργάνωση και στις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας. Εκεί γράφεται η αξιοπρέπεια. Εκεί μπαίνει ο πήχης. Και εκεί θα κερδηθεί το αύριο των εργαζομένων.

•Ρολάνδος Κυριάκου
Μέλος Κ.Σ. ΕΔΟΝ
Κεντρικός Υπεύθυνος Τμήματος Νέων Εργαζομένων και Ανέργων ΕΔΟΝ
Επαγγελματικό Στέλεχος ΠΕΟ

EuroBasket 2025: Το είναι και το φαίνεσθαι

Το EuroBasket 2025 που φιλοξενήθηκε στη Λεμεσό αποτέλεσε - αν όχι το μεγαλύτερο - ένα από τα μεγαλύτερα αθλητικά γεγονότα που έλαβαν ποτέ χώρα στο νησί μας. Ήταν μία ευκαιρία ο αθλητισμός στην Κύπρο να αναγνωριστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο και η οποία ανέδειξε πως όταν υπάρχει κυβερνητική βούληση ο αθλητισμός στη χώρα μας μπορεί να στηριχθεί και να αναδειχθεί.

Όμως αυτή η στήριξη προς τον αθλητισμό δεν προσφέρεται στην ολότητα του από την πολιτεία. Η ανάγκη για αναβαθμισμένες αθλητικές υποδομές και οικονομική στήριξη γίνεται ολοένα και πιο εμφανής. Ο Κύπριος αθλητής δεν έχει την πολυτέλεια που παρέχεται σε αθλητές του εξωτερικού, σε χώρες με υψηλότερο αθλητικό επίπεδο. Αυτό παρουσιάζεται σε πολλαπλές εκφάνσεις της καθημερινότητας τους. Για παράδειγμα, οι επαγγελματίες μας αναγκάζονται να ακολουθούν στάδια της προετοιμασίας τους σε υποδομές του εξωτερικού. Τέτοιες αποφάσεις αποτελούν δείγμα κυβερνητικής ανεπάρκειας και αδιαφορίας, έλλειψη στρατηγικού πλάνου αλλά και υποτίμησης προς τον αθλητισμό ως κοινωνικό και εκπαιδευτικό αγαθό.

Η ανεπάρκεια είναι ορατή σε όλα τα επίπεδα της. Στα σχολεία -που αποτελούν την πρώτη ουσιαστική επαφή του νέου με τον αθλητισμό- οι αίθουσες (εκεί και όπου υπάρχουν) είναι περασμένων δεκαετιών, με μηδενικό εξοπλισμό και εγκαταστάσεις ανεπαρκείς για να παρέχουν τις απαραίτητες ανάγκες για την άθληση των νέων παιδιών. Μαθητές κάνουν γυμναστική στα προαύλια ή σε χωμάτινους χώρους που δεν πληρούν καμία προδιαγραφή ασφάλειας. Παρά τις συνεχείς δηλώσεις υπουργών και κρατικών αξιωματούχων περί ανάπτυξης του αθλητισμού στα σχολεία, αποτυγχάνουν διαχρονικά να μετουσιώσουν τα λόγια σε πράξεις, στερώντας έτσι από τους νέους την ευκαιρία να αγαπήσουν τον αθλητισμό αλλά και να αναπτύξουν τις δεξιότητες τους.

Αντίστοιχη είναι η κατάσταση και στη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ένα κράτος το οποίο αρέσκεται να παρουσιάζεται ως μέρος του «δυτικού πολιτισμού» δεν νοείται να μην προσφέρει δωρεάν αθλητικές σπουδές στα δημόσια πανεπιστήμια του. Οι φοιτητές που θέλουν ακολουθήσουν σπουδές στον τομέα του αθλητισμού αναγκάζονται να μεταναστεύσουν, ξοδεύοντας χρόνο και χρήμα στο εξωτερικό, καθώς στην Κύπρο οι αθλητικές σπουδές προσφέρονται μόνο από τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Η δυσκολία καταρτισμού εντός Κύπρου και το κόστος, αποθαρρύνει τους νέους από το να ασχοληθούν με τον αθλητισμό. Όσοι ασχολούνται ενθαρρύνονται να μείνουν εκτός Κύπρου αφού βλέπουν ότι το αντικείμενο δε βρίσκεται στις προτεραιότητες της πολιτείας. Ως αποτέλεσμα, χάνονται ταλέντα αλλά και ανθρώπινο δυναμικό το οποίο θα μπορούσε να στελεχώσει αθλητικούς οργανισμούς, να αναβαθμίσει την επιστήμη

του αθλητισμού στην Κύπρο αλλά και να πρωτοστατήσει στην εφαρμογή των αναγκαίων αλλαγών.

Η κρατική αδράνεια σε αυτά τα θέματα είναι σκανδαλώδης. Αντί η κυβέρνηση να θέσει ένα ολοκληρωμένο πλάνο για τις αθλητικές υποδομές, συνεχίζει να περιορίζεται σε αποσπασματικές λύσεις. Με βελτιώσεις παλαιών εγκαταστάσεων που γρήγορα ξαναβρίσκονται σε κακή κατάσταση και με διαρκή επικοινωνιακά κόλπα για να καλλιεργείται η ψευδαίσθηση της προόδου σε αυτό τον τομέα. Το EuroBasket στη Λεμεσό έφερε στο φως αυτή την αντίφαση, βλέποντας χιλιάδες φίλαθλους να γεμίζουν τις κερκίδες με ενθουσιασμό για αυτό το γεγονός, ενώ ταυτόχρονα αντιλαμβανόμαστε πως δεν υπάρχει καμία ουσιαστική στρατηγική ώστε να μετουσιωθεί αυτή η φλόγα σε διαρκή ανάπτυξη του αθλητισμού.

Πως γίνεται να μιλάμε για όραμα και πρόοδο στον τομέα του αθλητισμού, όταν η ίδια η νεολαία δεν έχει πρόσβαση στις απαραίτητες υποδομές; Πως περιμένουμε να υπάρξει αυτή η ανάπτυξη του αθλητισμού όταν ο νέος αναγκάζεται να πάει στο εξωτερικό για να σπουδάσει σε αυτό τον τομέα; Η Κύπρος χρειάζεται μία ριζική αναβάθμιση στις αθλητικές υποδομές τις αλλά κυρίως στην πολιτική της γύρω από αυτό το ζήτημα. Να αναπτυχθεί ένα μακροχρόνιο πλάνο γύρω από τον τομέα του αθλητισμού με νέες πανεπιστημιακές σχολές για τους φοιτητές όπου θα έχουν κύρια ενασχόληση με τον αθλητισμό. Να δημιουργηθούν σύγχρονες υποδομές για τους αθλητές μας για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους, ώστε να μη χρειάζεται να φεύγουν από την Κύπρο για τα στάδια της προετοιμασίας τους. Να αποκατασταθούν οι ανεπαρκείς εγκαταστάσεις στα σχολεία ώστε οι μαθητές να καλλιεργούν της δεξιότητες του και τις φυσικές τους ικανότητες.

Το EuroBasket ήταν μία υπενθύμιση των δυνατοτήτων μας ως χώρα, αλλά παράλληλα ήταν και μία μεγάλη αποκάλυψη των ελλείψεων που έχουμε σε αυτό τον τομέα. Αν δεν θέλουμε απλώς να παραμείνουμε μία χώρα που φιλοξενεί περιστασιακά αθλητικά γεγονότα, οφείλουμε να επενδύσουμε σοβαρά στον αθλητισμό. Γιατί ο αθλητισμός δεν είναι πολυτέλεια αλλά ούτε και ψυχαγωγία των λίγων. Είναι πολιτισμός, παιδεία, υγεία και κοινωνική συνοχή. Όσο η κυβέρνηση παραμένει ανεπαρκής και αδρανής σε αυτό το ζήτημα και σκορπά τα χρήματα σε οπλικά συστήματα αντί στην παιδεία και τον αθλητισμό, το μόνο που επιτυγχάνει είναι να αποδεικνύει την ανικανότητά της να υπηρετήσει το κοινωνικό συμφέρον.

•Γιώργος Σκαμπύλης
Μέλος Κεντρικού Αθλητικού Γραφείου ΕΔΟ
Συντακτική Επιτροπή «ν»

“
Η Κύπρος
χρειάζεται μία
ριζική αναβάθμιση στις
αθλητικές της υποδομές,
αλλά κυρίως στην πολιτική
της γύρω από αυτό το
ζήτημα.
”

Βελτίωση αθλητικών υποδομών στα σχολεία ζητά η
Επιτροπή Παιδείας

15.09 - 16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2023

Γήπεδα padel από ιδιώτη σε σχολεία - Πώς
τοποθετείται το Υπουργείο Παιδείας

omega
Newsroom
17/01/2025 20:16

phileneWS
Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΑΜΑΡΤΗΣΙΩΤΗ ΕΞΕΙΣ ΛΟΓΩ
Σε λειτουργία επικίνδυνα γήπεδα
στα σχολεία μας;

Η κρυμμένη δύναμη ενός iPhone, ενός ψωμιού και μιας σοκολάτας: Καρλ Μαρξ και φετιχισμός του εμπορεύματος

Επισκεπτόμενος ένα κατάστημα ηλεκτρονικών ειδών, μπορεί κανείς να διαπιστώσει το εξής: κάποιος πληρώνει μια μικρή περιουσία, περισσότερη από ένα ολόκληρο μηνιαίο μισθό, για να αποκτήσει το τελευταίο iPhone. Είναι λες και αυτά τα αντικείμενα τα διέπει ένα «μυστικιστικό νεφελώδικο πέπλο», όπως έλεγε και ο Κάρολος Μαρξ το μακρινό 1867! Λες και πίσω από την λάμψη τους βρίσκεται κάτι μαγικό, εξωπραγματικό. Κι όμως, πίσω από αυτά δεν βρίσκεται τίποτα βγαλμένο από θρησκευτικές προσούρες ούτε από παιδικά βιβλία μυθοπλασίας, αλλά οι αόρατες σχέσεις εργασίας, εκμετάλλευσης και κέρδους που τα δημιούργησαν. Είναι αυτό που περιέγραψε ο Καρλ Μαρξ με τον όρο «φετιχισμός του εμπορεύματος». Μια παράξενη και περίπλοκη ψευδαισθήση που κάνει τα πράγματα να φαίνονται πιο πολύτιμα και ακόμη και πιο ζωντανά από τους ίδιους τους ανθρώπους που τα παράγουν.

Υιοθετώντας τον όρο «φετιχισμό» από την ανθρωπολογία και συγκεκριμένα από την ανθρωπολογία της θρησκείας, ο Καρλ Μαρξ ήθελε να αποδώσει, όπως αποδίδονται σε ορισμένες θρησκείες υπερφυσικές δυνάμεις σε αντικείμενα (π.χ. φυλακτά, έργα τέχνης κλπ.), έτσι στον καπιταλισμό αποδίδονται υπερφυσικές δυνάμεις και αυτοτελείς αξίες στα εμπορεύματα, ενώ στην πραγματικότητα αυτές πηγάζουν από τις κοινωνικές σχέσεις παραγωγής. Ο Μαρξ υπονοεί ότι, αγνοώντας τις αιτίες που δημιουργούν τα αντικείμενα, φετιχοποιούμε τις ιδιότητες και τις διαθέσεις τους (αποδίδουμε δυνάμεις και ιδιότητες που δεν έχουν) και ως εκ τούτου, διαπράττουμε ένα σφάλμα στον τρόπο σκέψης μας.

Στον καπιταλισμό η αλλοτριωμένη εργασία αποξενώνει τον άνθρωπο από το ίδιο το αποτέλεσμα της δουλειάς του. Έτσι, οι ανθρώπινες σχέσεις παύουν να είναι άμεσες σχέσεις μεταξύ προσώπων και μετατρέπονται σε σχέσεις μέσω πραγμάτων. Με αυτή τη διαδικασία της «αντικειμενοποίησης», το ανθρώπινο στοιχείο παίρνει τη μορφή ξένου αντικειμένου, δηλαδή εμπορεύματος. Στο τέλος, όλες οι κοινωνικές σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους ρυθμίζονται από το χρήμα και λειτουργούν μέσα από αυτό. Έτσι, ο κύριος στόχος του ανθρώπου γίνεται απλώς η παραγωγή εμπορευμάτων, ενώ ο τελικός σκοπός της παραγωγής είναι το κέρδος και το χρήμα. Συνεπώς, τα εμπορεύματα και το χρήμα αποκτούν δική τους δύναμη και αξία, λες και υπάρχουν αυτόνομα, ενώ στην πραγματικότητα στηρίζονται πάνω στον άνθρωπο.

Το αποτέλεσμα είναι ότι οι ανθρώπινες σχέσεις παρουσιάζονται σαν σχέσεις ανάμεσα σε πράγματα και όχι

ανάμεσα σε ανθρώπους και μοιάζουν να καθορίζονται, όχι από ανθρώπινες επιλογές αλλά, από απρόσωπες, μυστικές, δυνάμεις που φαίνονται σαν να είναι φυσικές ή ακόμη και υπερφυσικές.

Ο Καρλ Μαρξ όρισε το εμπόρευμα ως αντιφατική ενότητα που συνδυάζει την αξία χρήσης και την ανταλλακτική αξία. Αυτή η διπλή του υπόσταση πηγάζει από τη διπλή φύση της εργασίας. Από τη μία πλευρά, η εργασία είναι συγκεκριμένη, δηλαδή δημιουργεί την αξία χρήσης των εμπορευμάτων και από την άλλη είναι αφηρημένη, δηλαδή αποτελεί την πηγή της ανταλλακτικής τους αξίας.

Ας δούμε ένα παράδειγμα, λόγου χάρη το ψωμί. Η αξία χρήσης είναι ότι μπορεί να το φάει κάποιος και να χορτάσει. Αυτή τη χρησιμότητα δίνει η συγκεκριμένη εργασία του φούρναρη που το ζύμωσε, το έψησε κτλ. Την ίδια ώρα, το ψωμί δεν είναι μόνο φαγητό, είναι και εμπόρευμα που πωλείται. Έχει, λοιπόν, και ανταλλακτική αξία, δηλαδή η αξία του στην αγορά. Αυτή προέρχεται από την αφηρημένη εργασία, δηλαδή τον χρόνο και τον κόπο που ξόδεψε ο φούρναρης.

Συνεχίζοντας, όταν φτιάχνονται προϊόντα για να πουληθούν, χάνεται από το μάτι μας το γεγονός ότι πίσω τους κρύβεται η δουλειά και η συνεργασία ανθρώπων. Έτσι, μοιάζει σαν τα ίδια τα προϊόντα να έχουν αξία από μόνο τους, λες και είναι φυσική η ιδιότητα τους. Στην πραγματικότητα, όμως, αυτή η αξία προέρχεται από την ανθρώπινη εργασία που ξοδεύτηκε - επενδύθηκε για να παραχθούν.

Για παράδειγμα, ένα ψωμί στην υπεραγορά, μπορεί κάποιος να πιστεύει ότι απλά «έχει» αξία από μόνο του, επειδή είναι ψωμί. Στην πραγματικότητα, πίσω από αυτό κρύβεται η δουλειά του φούρναρη που το ζύμωσε, του αγρότη που έβγαλε το σιτάρι, του εργάτη που έκανε αλεύρι κ.λπ. Δηλαδή, η αξία του ψωμιού δεν είναι κάτι φυσικό μέσα στο ίδιο το αντικείμενο, αλλά προέρχεται από όλη την ανθρώπινη εργασία που χρειάστηκε για να φτιαχτεί.

Ας επαναφέρουμε και χρησιμοποιήσουμε ως παράδειγμα το iPhone. Όταν αγοράσει κάποιος το iPhone, του φαίνεται ότι έχει αξία από μόνο του, επειδή είναι «ακριβό» ή «γνωστό» αντικείμενο. Αυτό που ξεχνάει ή δεν προσμετρά, είναι ότι πίσω από το κινητό υπάρχει η δουλειά χιλιάδων ανθρώπων με χαμηλούς μισθούς, οι εργάτες που έφτιαξαν τα εξαρτήματα, οι τεχνικοί που τα συναρμολόγησαν, η εξόρυξη μετάλλων υπό σκληρές συνθήκες κτλ. Δηλαδή, η αξία του δεν είναι μια φυσική ιδιότητα του κινητού, αλλά προέρχεται από την ανθρώπινη εργασία που επενδύθηκε για να παραχθεί. Ο «φετιχισμός» εδώ προκύπτει από το ότι μοιάζει το iPhone να έχει αξία από μόνο του, ενώ στην ουσία η αξία του προκύπτει από τις κοινωνικές σχέσεις εργασίας και εκμετάλλευσης.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι αυτό της σοκολάτας. Μια σοκολάτα στην υπεραγορά κοστίζει 2 ευρώ. Κάποιος βλέπει απλά ένα φαγώσιμο προϊόν με γλυκιά γεύση. Δεν φαίνεται από μόνη της η παιδική εργασία στις φυτείες κακάο, ούτε οι διεθνείς εμπορικές σχέσεις.

Συγκεντρωτικά και συμπερασματικά, στον καπιταλισμό, τα πράγματα φαίνονται σαν να έχουν αξία «φυσικά» ή «μαγικά», ενώ στην πραγματικότητα κουβαλούν μέσα τους κοινωνική εργασία και σχέσεις εξουσίας που παραμένουν αόρατες. Ο Καρλ Μαρξ δεν κατηγορεί τους ανθρώπους ότι είναι κυριολεκτικά ανόητοι και δεν γνωρίζουν πως πίσω από κάθε προϊόν υπάρχει εργασία. Όλοι καταλαβαίνουν ότι το ψωμί, το iPhone, η σοκολάτα δεν «φυτρώνουν» στις υπεραγορές. Το ζήτημα είναι προφανώς βαθύτερο. Στον καπιταλισμό όταν λέμε ότι «το εμπόρευμα έχει αξία», εκλαμβάνουμε την αξία σαν ιδιότητα του ίδιου του αντικειμένου (όπως το βάρος ή το χρώμα), ενώ στην πραγματικότητα η αξία είναι κοινωνικό γεγονός, αποτύπωμα της ανθρώπινης εργασίας που ξοδεύτηκε. Είναι η συστηματική πλάνη, όπου οι κοινωνικές σχέσεις μεταμφιέζονται σε φυσικές ιδιότητες, με μοναδικό σκοπό να αποκρύπτονται οι κοινωνικές σχέσεις ανάμεσα σε ανθρώπους και εργασία και πρωτίστως η εκμετάλλευση των εργαζομένων.

Ο Μαρξ, δηλαδή, μέσα από την έννοια του φετιχισμού του εμπορεύματος, θέλει να δείξει ότι η εκμετάλλευση της εργασίας καλύπτεται και «κρύβεται» από τον τρόπο που λειτουργεί η αγορά. Όταν βλέπουμε μόνο την ανταλλαγή εμπορευμάτων δεν φαίνεται καθόλου η κοινωνική σχέση πίσω από αυτήν, ότι δηλαδή ο εργαζόμενος έχει δουλέψει περισσότερο απ' όσο πληρώνεται και έχει δημιουργήσει περισσότερη αξία από όση έχει αμειφθεί. Έτσι, οι σχέσεις εκμετάλλευσης παρουσιάζονται σαν ουδέτερες μεταξύ πραγμάτων και όχι ως δομικό στοιχείο. Το εμπόρευμα μοιάζει να έχει αξία «από μόνο του», ενώ στην πραγματικότητα η αξία του είναι προϊόν της ανθρώπινης εργασίας, μέσα στην οποία ενσωματώνεται και η δομική για τον καπιταλισμό άνιση εκμεταλλευτική σχέση τους εργαζόμενου με τον καπιταλιστή.

•Αλέξανδρος Γερολασίτης
Μέλος Κεντρικής Γραμματείας ΕΔΟΝ

“

Είναι μόνο μια καθορισμένη κοινωνική σχέση των ανθρώπων μεταξύ τους, που, γι' αυτούς, παίρνει εδώ τη φανταστική μορφή μιας σχέσης των πραγμάτων ανάμεσά τους.

”

Κάρλ Μαρξ (Το Κεφάλαιο, Τόμος πρώτος, σελίδα 86)

Ευάμπελος Γη:

Τρεις επιλογές, μία αληθινή εμπειρία.

Από επιλεγμένους αμπελώνες του τόπου μας, τα κρασιά Ευάμπελος Γη ωριμάζουν σε γαλλικά δρύινα βαρέλια και παλαιώνουν στις ισοθερμικές κάβες του οινοποιείου μας. Κρασιά ώριμα και ισορροπημένα με πλούσιο αρωματικό μπουκέτο. Κρασιά της γης μας.

THE LOBSTERS

Κατασκήνωση ΕΔΟΝ: Από το παρελθόν στο μέλλον

Μακέτες από τη νέα κατασκήνωση

Όταν ακούτε «κατασκήνωση ΕΔΟΝ», τι σας έρχεται στο μυαλό;

Η κατασκήνωση της ΕΔΟΝ δεν είναι μια απλή καλοκαιρινή δραστηριότητα. Είναι ένας θεσμός βαθιά ριζωμένος στην ιστορία της οργάνωσης. Ένας χώρος που σμίλεψε χαρακτήρες, διαμόρφωσε συνειδήσεις και πρόσφερε σε χιλιάδες παιδιά και νέους την πρώτη τους επαφή με τον οργανωμένο συλλογικό αγώνα, με τις ιδέες της αλληλεγγύης, του διεθνισμού, της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Από την πρώτη κατασκήνωση το 1973 στο Βαβυλά, μέχρι και σήμερα στα Περβόλια, ο θεσμός πέρασε δυσκολίες αλλά και αναγεννήσεις. Μπορεί οι κατασκηνώσεις να διακόπηκαν από το προδοτικό πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή το 1974, αλλά και τις κοινωνικές και οικονομικές αντιξοότητες, όμως η ΕΔΟΝ κράτησε ζωντανό το όραμα: να προσφέρει στη νεολαία έναν χώρο όπου η ψυχαγωγία συναντά τον αγώνα, όπου το παιχνίδι γίνεται εργαλείο διαπαιδαγώγησης, όπου η συλλογικότητα ξεπερνά τον ατομικισμό.

Η κατασκήνωση είναι ένα εργαστήρι ζωής. Δεν περιορίζεται σε τραγουδία γύρω από τη φωτιά. Εκεί οι νέοι μαθαίνουν τι σημαίνει να ζεις με τους άλλους, να σέβασαι και να δημιουργείς συλλογικά. Εκεί γνωρίζουν την ιστορία των αγώνων του λαού μας, την αλήθεια για την ιστορία της Κύπρου, τις πληγές που άνοιξαν ο ιμπεριαλισμός και η προδοσία. Στις διεθνείς κατασκηνώσεις έρχονται σε επαφή με τις αξίες του διεθνισμού, μέσα από τη συνάντηση με συνομηλίκους από άλλες χώρες, με κοινές ανησυχίες και όνειρα για έναν καλύτερο κόσμο.

Σε μια εποχή όπου η νεολαία βομβαρδίζεται από πρότυπα ατομικισμού, καταναλωτισμού και αποχαύνωσης, η κατασκήνωση της ΕΔΟΝ στέκεται κόντρα στο ρεύμα. Δεν είναι τυχαίο ότι όποιος πέρασε απ' εκεί κουβαλάει για πάντα τις εμπειρίες της: τις φιλίες, τα γέλια, αλλά και τα μαθήματα συλλογικότητας, την κατανόηση ότι η ζωή έχει νόημα όταν τη ζεις μαζί με τους άλλους, όταν παλεύεις για το δίκιο.

Σήμερα όμως βρισκόμαστε μπροστά σε μια ιστορική πρόκληση.

Οι εγκαταστάσεις που στήριξαν αυτό το όραμα για δεκαετίες έχουν γεράσει. Έκαναν τον κύκλο τους και δεν μπορούν πια να ανταποκριθούν στις ανάγκες της εποχής. Αν θέλουμε η κατασκήνωση να συνεχίσει να υπάρχει και να αγκαλιάζει ακόμη περισσότερα παιδιά, πρέπει να κάνουμε το επόμενο βήμα: να οικοδομήσουμε μια νέα, σύγχρονη κατασκήνωση, που θα υπηρετεί τις ίδιες αξίες με περισσότερες δυνατότητες.

Η συλλογική ηγεσία της ΕΔΟΝ παίρνει το πρόσταγμα από το Παγκύπριο Συνέδριο όπου στην πολιτική απόφαση της δίνεται έμφαση στην άμεση ανοικοδόμηση της κατασκήνωσης χωρίς καθυστερήσεις και παρά τις τεράστιες οικονομικές δυσκολίες που θα δημιουργήσει.

Αυτό το έργο δεν είναι υπόθεση λίγων. Δεν είναι έργο της ηγεσίας. Είναι συλλογικό εγχείρημα όλου του λαϊκού κινήματος, όλων όσοι πιστεύουν στη νεολαία. Κάθε λίτρο τσιμέντο, κάθε ξύλο, κάθε βίδα, θα είναι καρπός της συλλογικής μας συμβολής. Και κάθε ευρώ που θα δοθεί, δεν θα είναι μια απλή εισφορά. Θα είναι μια πολιτική πράξη. Θα είναι στήριξη στον ίδιο τον αγώνα της νέας γενιάς, επένδυση σε έναν χώρο που θα συνεχίσει να βγάζει νέους αγωνιστές, ανθρώπους με αξίες και οράματα.

Η νέα κατασκήνωση δεν θα είναι απλώς νέα κτίρια. Θα είναι η ζωντανή απόδειξη ότι το κίνημα ξέρει να προχωρά, να ανανεώνεται, να δημιουργεί. Θα είναι η φωνή που θα φτάνει σε κάθε παιδί: ότι υπάρχει εναλλακτικός δρόμος, ότι υπάρχει προοπτική πέρα από την παρακμή που μας επιβάλλουν οι ισχυροί.

Γι' αυτό και σήμερα απευθυνόμαστε σε κάθε φίλο της ΕΔΟΝ, σε

κάθε γονιό που είδε το παιδί του να μεγαλώνει μέσα στην κατασκήνωση, σε κάθε άτομο που υπήρξε κατασκηνωτής, σε κάθε άνθρωπο που πιστεύει ότι ο κόσμος μπορεί να γίνει καλύτερος. Σας καλούμε να σταθείτε δίπλα μας, να γίνετε κομμάτι αυτής της προσπάθειας. Να βάλετε κι εσείς το δικό σας λιθαράκι για να χτιστεί η νέα κατασκήνωση.

Γιατί η κατασκήνωση της ΕΔΟΝ είναι ένα σχολείο ζωής, ένας θεσμός που δίνει δύναμη και προοπτική στη νέα γενιά. Είναι ένας χώρος όπου η ελπίδα νικά την απογοήτευση, όπου η συλλογικότητα νικά τον ατομικισμό, όπου τα όνειρα παίρνουν σάρκα και οστά.

Η οικονομική σας στήριξη είναι οξυγόνο για το αύριο αυτού του θεσμού. Είναι η δέσμευση ότι η νεολαία μας θα συνεχίσει να έχει τον δικό της χώρο, να τραγουδά, να ονειρεύεται, να παλεύει. Μαζί μπορούμε να ολοκληρώσουμε αυτό το έργο και να το χαρίσουμε στα παιδιά μας, στις επόμενες γενιές.

Ας το κάνουμε πράξη. Γιατί η κατασκήνωση της ΕΔΟΝ ανήκει στη νεολαία και στους αγώνες της. Και οι αγώνες δεν σταματούν• συνεχίζονται και δυναμώνουν.

Κωνσταντίνα Παναγιώτου
Μέλος Κ.Σ. ΕΔΟΝ

**Για πληροφορίες
σχετικά με τρόπους ενίσχυσης:**

**Λευκωσία: 22877776
Λεμεσός: 25363158
Λάρνακα: 24652637
Αμμόχωστος: 24657013
Πάφος: 26221392**

Μακέτες από τη νέα κατασκήνωση

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Το Κ.Σ. της ΕΔΟΝ, στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 80 χρόνια Ιστορίας της Οργάνωσής μας, εξέδωσε ένα πολυσέλιδο, συλλεκτικό Λεύκωμα υπό τον τίτλο:

«80 χρόνια ΑΟΝ-ΕΔΟΝ - Πρωταγωνιστούμε στην Ιστορία, Δημιουργούμε το μέλλον».

Η έκδοση αποτελείται από 250 σελίδες που φιλοδοξούν να αποτυπώσουν, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό, τους κυριότερους σταθμούς στην ιστορία της ΑΟΝ-ΕΔΟΝ, με πέραν των 1,000 φωτογραφιών. Το Λεύκωμα κυκλοφόρησε ήδη στη συμβολική τιμή των 25 ευρώ και διατίθεται προς πώληση σε όλα τα Επαρχιακά Γραφεία της ΕΔΟΝ Παγκύπρια, σε περιορισμένο αριθμό.
Πληροφορίες: 22766459

**ΑΟΝ
ΕΔΟΝ**
80 ΧΡΟΝΙΑ

**ΠΡΩΤΑΓΟΝΙΣΤΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ**

 ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΔΟΝ

Zivania
LOEL

Η πρώτη Ζιβανία της Κύπρου

ΠΕΤΟ ΜΕ ΜΕΤΡΟ
petomemetro.com

Ψυχολογικές διαστάσεις του λεμφοιδήματος και ενδυνάμωση γυναικών με εμπειρία καρκίνου του μαστού

Ο καρκίνος του μαστού αποτελεί τον πιο συχνά

διαγνωσμένο τύπο καρκίνου στις γυναίκες παγκοσμίως, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου (Farazi, 2014). Μία στις οκτώ γυναίκες διαγιγνώσκεται με καρκίνο του μαστού κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια της ζωής της (Chen et al., 2017). Κάποιες από αυτές τις γυναίκες αναπτύσσουν λεμφοίδημα μετά την χειρουργική ή/και άλλη ιατρική θεραπεία. Η ανάπτυξη λεμφοιδήματος αποτελεί ένα στρεσογόνο γεγονός που αλλάζει δραστικά τη ζωή του ατόμου, καθώς απαιτεί συνεχή διαχείριση και επηρεάζει πολλαπλές πτυχές της καθημερινότητας.

Τα σωματικά συμπτώματα του λεμφοιδήματος, όπως το φούσκωμα, το αίσθημα βάρους, ο πόνος, το μούδιασμα και η μειωμένη κινητικότητα των άκρων, επηρεάζουν αρνητικά τη λειτουργικότητα και τη σωματική ευεξία. Αυτό οδηγεί σε συνολική μείωση της ποιότητας ζωής (González-Fernández et al., 2024; Jørgensen et al., 2021). Γυναίκες με καρκίνο του μαστού και λεμφοίδημα παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα ψυχολογικής δυσφορίας (άγχος, κατάθλιψη, δυσκολίες με την εικόνα σώματος) συγκριτικά με όσες δεν έχουν αυτή την επιπλοκή (Ge et al., 2024; González-Fernández et al., 2024; Sharifi et al., 2024).

Σε ψυχολογικό επίπεδο, οι επιπτώσεις περιλαμβάνουν κυρίως την αλλοίωση της εικόνας του εαυτού και την εμφάνιση έντονης συναισθηματικής δυσφορίας. Η ορατή παρουσία του πρησμένου άκρου βιώνεται από πολλές γυναίκες ως «σημάδι αναπηρίας», προκαλώντας αισθήματα απώλειας ελέγχου, μη ελκυστικότητας και ντροπής. Αυτές οι εμπειρίες οδηγούν συχνά σε συμπεριφορές αποφυγής, όπως η άρνηση συμμετοχής σε δραστηριότητες αναψυχής (π.χ. κολύμβηση), η απομάκρυνση από κοινωνικές εκδηλώσεις ή η απόκρυψη του σώματος από τον ερωτικό σύντροφο. Τα δύσκολα συναισθήματα που συνοδεύουν το λεμφοίδημα είναι πολλαπλά: αγανάκτηση για τις αλλαγές στον τρόπο ζωής, φόβος επιδείνωσης, θλίψη λόγω περιορισμών στην ένδυση, μοναξιά, ενοχές ή αυτοκατηγορία, καθώς και αυξημένη εξάρτηση σε μέλη της οικογένειας. Παράλληλα, πολλές γυναίκες βιώνουν άγχος για οικονομικά ζητήματα ή για την εργασία τους, θυμό προς επαγγελματίες υγείας λόγω ανεπαρκούς πληροφόρησης και έντονη κόπωση εξαιτίας της χρόνιας φύσης της κατάστασης (González-Fernández et al., 2024).

Σε κοινωνικό επίπεδο, το λεμφοίδημα προκαλεί αντιφατικές αντιδράσεις στον χώρο εργασίας. Ορισμένοι συνάδελφοι/εργοδότες παρέχουν βοήθεια χωρίς να τους ζητηθεί, ενώ άλλοι δείχνουν έλλειψη κατανόησης. Γυναίκες που χρειάζεται να σηκώνουν βάρη ή να χρησιμοποιούν συχνά το επηρεασμένο άκρο συχνά νιώθουν «εξασθενημένες» ή σαν να είναι «άτομα με αναπηρία». Η κοινωνική απομόνωση είναι επίσης συχνό φαινόμενο, ιδιαίτερα όταν οι γυναίκες δέχονται επανειλημμένες ερωτήσεις σχετικά με το «μεγάλο χέρι» τους (Fu et al., 2013). Αυτή η έλλειψη ευαισθησίας οδηγεί σε ενίσχυση συναισθημάτων θλίψης, κόπωσης και μειωμένης αυτοεκτίμησης. Ταυτόχρονα, η περιορισμένη οικονομική στήριξη για φυσιοθεραπεία και ενδύματα συμπίεσης αποτελούν σημαντική πηγή άγχους και θυμού (Maxeiner et al., 2009; Ridner, 2005).

Παρά τις δυσκολίες, οι ασθενείς έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν μεγαλύτερο έλεγχο σε ό,τι αφορά την υγεία τους (Tenglang, 2007).

Η ενδυνάμωση δεν σημαίνει να εξαλειφθούν οι αρνητικές σκέψεις, καθώς είναι αδύνατο να σταματήσουμε τον φόβο ή το άγχος. Για παράδειγμα, αν προσπαθήσει κανείς να μην σκεφτεί «έναν ροζ ελέφαντα», συνήθως θα διαπιστώσει ότι αυτή η εικόνα γίνεται ακόμη πιο έντονη στο μυαλό του. Όσο περισσότερο προσπαθούμε να μην σκεφτόμαστε μια δυσάρεστη σκέψη, τόσο περισσότερο επανέρχεται. Με τον ίδιο τρόπο, όταν καταπιέζουμε τα συναισθήματά μας, αυτά ενισχύονται. Αντίθετα, η αποδοχή σχετίζεται με χαμηλότερη ψυχολογική δυσφορία (Jensen et al., 2014; Zacharia & Karekla, 2022). Στην πραγματικότητα, ο πόνος και η δυσλειτουργία απορρέουν περισσότερο από τις προσπάθειες αποφυγής παρά με τον ίδιο τον πόνο (Karekla, Karademas, & Gloster, 2018; Karekla, Zacharia, & Koushiou, 2018; Zacharia et al., 2021).

Η δέσμευση σε προσωπικές αξίες προσφέρει προσανατολισμό και νόημα, ενισχύοντας τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων ακόμη και υπό δύσκολες συνθήκες (Harris, 2020; Hayes et al., 2012). Για παράδειγμα, για μια γυναίκα που η υγεία αποτελεί σημαντική αξία, μπορεί να αισθάνεται ντροπή όταν φορά το ένδυμα συμπίεσης. Ωστόσο, η δεσμευμένη δράση είναι να το χρησιμοποιεί καθημερινά και να λαμβάνει φυσιοθεραπεία, επειδή αυτές οι ενέργειες στηρίζουν την αξία της καλής υγείας. Μια άλλη γυναίκα που δίνει προτεραιότητα στην αξία της οικογένειας μπορεί, παρά την κόπωση, να επιλέγει να περπατά μαζί με τα παιδιά της, καθώς αυτή η δράση ενισχύει τόσο τη σωματική υγεία όσο και τη συναισθηματική σύνδεση.

Εξίσου σημαντική είναι η ανοιχτή επικοινωνία με τον σύντροφο. Η απόκρυψη ανησυχιών οδηγεί σε χαμηλότερη οικειότητα και αυξημένο φόβο, ενώ η ειλικρίνεια και η αποφυγή επικριτικών απαντήσεων ενισχύουν τη σχέση. Η οικογένεια και οι φίλοι, παρέχοντας πρακτική και συναισθηματική στήριξη (π.χ. βοήθεια με ενδύματα συμπίεσης, αναζήτηση πληροφόρησης), διευκολύνουν την αποδοχή και την προσαρμογή.

Το λεμφοίδημα παραμένει μια πολυδιάστατη πρόκληση, με σημαντικές ψυχολογικές και κοινωνικές συνέπειες που συχνά υποεκτιμώνται. Ωστόσο, οι γυναίκες δεν είναι απλοί αποδέκτες φροντίδας, αλλά ενεργές συνεργάτιδες στη διαμόρφωση λύσεων για βελτίωση του συστήματος υγείας. Έχουν την εμπειρία, τη θέληση και τη δυνατότητα να συμμετέχουν ουσιαστικά σε αποφάσεις που αφορούν την υγεία τους. Με την κατάλληλη ιατρική και ψυχολογική υποστήριξη, με ενημέρωση και ανοιχτή επικοινωνία, μπορούν να συνεχίσουν να ζουν με ποιότητα και νόημα, παρά τις προκλήσεις του λεμφοιδήματος. Το μήνυμα είναι σαφές: το λεμφοίδημα μπορεί να περιορίζει, αλλά δεν χρειάζεται να καθορίζει τη ζωή.

•**Δρ. Μαριάννα Ζαχαρία**
Εγγεγραμμένη Κλινική Ψυχολόγος (#371)
Διδακτορικό (PhD) στην Κλινική Ψυχολογία, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Μεταπτυχιακό (MSc) στην Κλινική Ψυχολογία, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
Πτυχίο (BSc) στην Ψυχολογία, University of Southampton

Εκ της Σύνταξης: Οι αναφορές και θέσεις που φιλοξενούνται στην παρούσα ενότητα, δεσμεύουν αποκλειστικά τον/την συγγραφέα και όχι την εφημερίδα.

Συνέντευξη με τον
Βάκη Χαραλάμπους,
επικεφαλής του Γραφείου
Ενέργειας της Κεντρικής
Επιτροπής του ΑΚΕΛ

**«Το δικαίωμα σε φθηνή πράσινη
ενέργεια πρέπει να
διασφαλίζεται για όλους»**

Το ΑΚΕΛ έχει σαφή και έντονη θέση για την ανάγκη ύπαρξης συνολικού, κρατικού στρατηγικού σχεδιασμού για τα θέματα της ενέργειας, με κοινωνικό πρόσημο, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη και ασφαλής πρόσβαση των νοικοκυριών σε φθηνή και καθαρή ενέργεια. Με αφορμή τις πρόσφατες εξελίξεις γύρω από τα δύο μεγάλα έργα - «ναυάγια», στον τομέα της ενέργειας, των κυβερνήσεων Αναστασιάδη - Χριστοδουλίδη, η εφημερίδα μας επικοινωνήσε με τον επικεφαλής του Γραφείου Ενέργειας της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ, Βάκη Χαραλάμπους, προκειμένου να διεξέλθουμε των θεμάτων της επικαιρότητας.

Ο Κύπριος πολίτης πληρώνει το δεύτερο πιο ακριβό ρεύμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε σχέση με την αγοραστική δύναμή του μισθού του. Ποιοι παράγοντες έχουν συνηγορήσει σε αυτό;

Ο πανάκριβος ηλεκτρισμός είναι αποτέλεσμα λαθών και παραλείψεων της προηγούμενης κυβέρνησης, Αναστασιάδη - ΔΗΣΥ, η οποία για χάρη σκοπιμοτήτων εγκατέλειψε ένα ολοκληρωμένο σχεδιασμό που παρέλαβε από την κυβέρνηση του Δημήτρη Χριστόφια. Από τη μια, η αποτυχία έλευσης φυσικού αερίου εξαιτίας των σκανδαλωδών χειρισμών και από την άλλη ο σκόπιμος παραμερισμός της ΑΗΚ από τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, εγκλώβισαν την κοινωνία στο πολύ ψηλό κόστος των υγρών καυσίμων με αποτέλεσμα να πληρώνουμε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο σε ρύπους.

Επιπρόσθετα, η έλλειψη ενός συνολικότερου σχεδιασμού μάς οδήγησε σε πολλαπλά προβλήματα όπως είναι η οριακή επάρκεια παραγωγής, η απουσία αποθήκευσης που οδηγεί σε περικοπές πράσινης ενέργειας και η αναπαραγωγή στρεβλώσεων όπως είναι τα τεράστια υπερκέρδη στις εταιρίες ΑΠΕ.

Όλα αυτά οδήγησαν σε ένα σπινάλι αυξήσεων που ούτε η σημερινή κυβέρνηση κατάφερε να αντιμετωπίσει παρά τις πολλές εξαγγελίες.

Και την ίδια ώρα, οι τσέπες των πολιτών αναμένεται να επιβαρυνθούν περαιτέρω με την εφαρμογή των «πράσινων φορολογιών»...

Κάθε άλλο παρά «πράσινες» είναι γιατί ούτε περιβαλλοντικό αντίκτυπο θα έχουν, εξαιτίας της απουσίας εναλλακτικών όπως είναι οι δημόσιες μεταφορές και η ηλεκτροκίνηση, αλλά ούτε θα οδηγήσουν σε αλλαγή συμπεριφοράς στην κοινωνία. Είναι καθαρά μια φοροεπιδρομή, την οποία χωρίς καμιά υποχρέωση ανέλαβε η προηγούμενη και επανέλαβε η σημερινή κυβέρνηση, σε βάρος της κοινωνίας η οποία θα αυξήσει σημαντικά το κόστος των καυσίμων και όχι μόνο.

Η κυβέρνηση επιμένει να μην αποσύρει την πρόθεση της για επιβολή των «πράσινων» φορολογιών, κάτι που θα περιορίσει ακόμη περισσότερο το διαθέσιμο εισόδημα της κοινωνίας. Το ΑΚΕΛ θα συνεχίσει να παλεύει για την απόσυρση τους, απαιτώντας μάλιστα σημαντικές ελαφρύνσεις, όπως είναι η κατάργηση της διπλής φορολογίας στα καύσιμα.

Το ΑΚΕΛ προειδοποιούσε από και καιρό για το έργο στο Βασιλικό και την πιθανότητα σε αυτό να ελλοχεύει σκάνδαλο. Με δεδομένες τις πρόσφατες εξελίξεις σχετικά με το Βασιλικό και με αυτό της ηλεκτρικής διασύνδεσης, ποιες είναι οι εκτιμήσεις σας για τα δύο έργα;

Τα δύο αυτά κομβικά έργα παραμένουν στάσιμα χωρίς να διαφαίνεται προοπτική ολοκλήρωσης τους σύντομα. Η εξέλιξη αυτή μεγαλώνει τα σημερινά αδιέξοδα κυρίως σε δύο επίπεδα. Πρώτον, η Κύπρος παραμένει εκτεθειμένη στους κινδύνους διακοπών ρεύματος γιατί, χωρίς την έλευση φυσικού αερίου, δεν θα μπορούν να λειτουργήσουν μηχανές παραγωγής ηλεκτρισμού με φυσικό αέριο που κόστισαν εκατομμύρια και σήμερα παραμένουν αδρανείς, ενώ χωρίς την ηλεκτρική διασύνδεση θα εξακολουθήσουμε να παραμένουμε ενεργειακά απομονωμένοι. Δεύτερο, η κοινωνία θα παραμείνει εγκλωβισμένη στο πολύ ψηλό κόστος ηλεκτρισμού εξαιτίας του κόστους των υγρών καυσίμων αλλά και του συνεπακόλουθου κόστους των ρύπων που στο τέλος πληρώνουν οι καταναλωτές.

Και τα δύο έργα ελέγχονται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για σκάνδαλα, κάτι που δημιουργεί ένα νέο σκηνικό καθυστερήσεων και αναβολών με συνέπεια και την αύξηση του κόστους τους. Όπως διαμορφώνεται σήμερα η κατάσταση με τους χειρισμούς της κυβέρνησης Χριστοδουλίδη, την ασυνέπεια και την ανακολουθία που επέδειξε, δεν προβλέπεται να έχουμε σύντομη ή και αίσια κατάληξη.

Στον αντίποδα όλων αυτών των καθυστερήσεων, των σκανδάλων και της απραξίας, ποιες προτάσεις θέτει το ΑΚΕΛ σε ό,τι αφορά τη μείωση του κόστους της ενέργειας, προς όφελος της κοινωνίας;

Πέραν από την υλοποίηση ενός συνολικότερου στρατηγικού σχεδιασμού για τις υποδομές και τα μεγάλα και κομβικά έργα, χρειάζεται άμεσα να στηριχθεί η κοινωνία.

Ως ΑΚΕΛ δώσαμε τη μάχη για να μειωθεί ο ΦΠΑ στον ηλεκτρισμό από το 19% στο 9%, όμως σήμερα χρειάζεται να μειωθεί περαιτέρω και σε μόνιμη βάση. Παράλληλα, θα πρέπει επιτέλους να καταργηθεί η διπλή φορολογία στα καύσιμα και να αποσυρθούν οι πράσινες φορολογίες.

Για τη στήριξη των μέτρων κατά της ενεργειακής φτώχειας προτείνουμε τη φορολόγηση των υπερκερδών στον τομέα των ΑΠΕ έτσι ώστε το κράτος να εξασφαλίσει σημαντικά έσοδα.

Σε ευρύτερο πλαίσιο, τι χρειάζεται να γίνει προκειμένου να εξασφαλιστεί ενεργειακή επάρκεια και ασφάλεια στη χώρα μας;

Ήδη βιώσαμε διακοπές ηλεκτρισμού, κάτι που θα ενταθεί τα επόμενα χρόνια με κίνδυνο μπλακάουτ. Για να εξασφαλίσουμε απρόσκοπτη παροχή ηλεκτρισμού τα επόμενα χρόνια θα πρέπει προχωρήσουν με ταχύτητα οι διαδικασίες για θωράκιση των πεπαλαιωμένων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, με προτεραιότητα την αναβάθμιση της μονάδας στη Δεκέλεια, που είναι αναπόσπαστο μέρος της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Παράλληλα, θα πρέπει να δοθεί ώθηση στην αποθήκευση ενέργειας, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται εφεδρεία η οποία θα μπορεί να χρησιμοποιείται σε ώρες αιχμής. Προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στα κεντρικά σχήματα αποθήκευσης στα δίκτυα, στις μονάδες παραγωγής και έπειτα σε οικιακό επίπεδο.

Άλλα μέτρα που μπορούν να ενισχύσουν την ασφάλεια μας είναι η επιτάχυνση των μαζικών ενεργειακών αναβαθμίσεων και η παροχή ελκυστικών κινήτρων για εξοικονόμηση ενέργειας.

Θεωρείτε ότι υπάρχουν πολιτικές προθέσεις πίσω από την αποτροπή της ΑΗΚ να διεισδύσει στην αύξηση της ηλεκτροπαραγωγικής ενέργειας μέσω ΑΠΕ ή σε σχέση με την αποθήκευση για σκοπούς συστήματος που έπρεπε να εγκαταστήσει;

Αναμφίβολα. Η ΑΗΚ παραμερίστηκε λόγω των πολιτικών σκοπιμοτήτων που έθεταν και θέτουν μέχρι σήμερα την εξυπηρέτηση των μεγάλων ιδιωτικών συμφερόντων. Η ΑΗΚ εμποδίστηκε με διάφορους τρόπους στη διαδικασία να εντάξει ΑΠΕ στο μείγμα παραγωγής της έναντι των ιδιωτικών συμφερόντων που ευνοήθηκαν στην παραχώρηση μεγάλων εκτάσεων χαλίτικης γης.

Τα ίδια συμφέροντα αντιδρούν σφόδρα στην προσπάθεια που καταβάλει η ΑΗΚ να ολοκληρώσει υποδομές αποθήκευσης προς όφελος του δικτύου, της ισορροπίας και της συνολικότερης ασφάλειας στον τόπο μας. Η ΑΗΚ πρέπει να παραμείνει βραχίονας της ασφάλειας στον τόπο μας και καταλύτης στη μείωση του κόστους ενέργειας.

“

Για τη στήριξη των μέτρων κατά της ενεργειακής φτώχειας προτείνουμε τη φορολόγηση των υπερκερδών στον τομέα των ΑΠΕ έτσι ώστε το κράτος να εξασφαλίσει σημαντικά έσοδα.

”

Θέλουμε να μας αναλύσετε την πρόταση του ΑΚΕΛ για φορολόγηση των υπερκερδών των εταιρειών ΑΠΕ και πώς αυτή μπορεί να αντιμετωπίσει την ενεργειακή φτώχεια.

Κατά πρώτο, η φορολόγηση των υπερκερδών στις εταιρείες ΑΠΕ θα αποδώσει δικαιοσύνη έναντι της κοινωνίας όταν εξακολουθεί να επωμίζεται το πανάκριβο κόστος του ηλεκτρισμού, ενώ κάποιοι ιδιώτες επωφελούνται με τεράστια υπερκέρδη γιατί πολύ απλά παράγουν φθηνή ενέργεια και την πωλούν πέντε φορές πιο ακριβά.

Η πρόταση του ΑΚΕΛ έρχεται να καλύψει το κενό του κράτους που έπρεπε να τερματίσει αυτή την στρέβλωση και προβλέπει τη φορολόγηση των κερδών κατά 90%, όταν αυτά ξεπερνούν τα λελογισμένα κόστη παραγωγής.

Τα έσοδα που θα προκύψουν μπορούν να διοχετευθούν σε μέτρα αντιμετώπισης της ενεργειακής φτώχειας με διάφορους τρόπους, όπως είναι η εφάπαξ στήριξη σε ευάλωτους συνανθρώπους μας, η πλήρης επιχορήγηση προγραμμάτων ενεργειακής αναβάθμισης κ.ά.

Απ' εδώ και πέρα, ποια είναι τα επόμενα - κοινοβουλευτικά και άλλα - βήματα του ΑΚΕΛ προκειμένου να συνεχίσει να ασκεί πιέσεις

στην κυβέρνηση γύρω από τα θέματα της ενέργειας;

Εκκρεμεί η συζήτηση για τη φορολόγηση των υπερκερδών στον τομέα των εταιρειών ΑΠΕ, ενώ πολύ σύντομα θα κατατεθεί και ένα πλαίσιο προτάσεων για οριοθέτηση, ακόμα και ανάκληση αδειών που παραχωρήθηκαν για ΑΠΕ αλλά δεν προχώρησαν σε ανάπτυξη.

Παράλληλα, σε πολιτικό επίπεδο θα εξακολουθήσουμε να αναδεικνύουμε τις παθογένειες και τις στρεβλώσεις, σημειώνοντας με ρεαλιστικές προτάσεις την ανάγκη υλοποίησης ενός στρατηγικού σχεδιασμού με κύριους άξονες την ασφάλεια, τη δίκαιη πράσινη μετάβαση και τον φθηνό ηλεκτρισμό.

Ο ηλεκτρισμός είναι είδος πρώτης ανάγκης και αντιλαμβανόμαστε ότι το δικαίωμα σε φθηνή πράσινη ενέργεια πρέπει να διασφαλίζεται για όλους.

Συνέντευξη:
Στυλιανός Ιωάννου
Επικεφαλής Συντακτικής Επιτροπής «ν»

“
Το ΑΚΕΛ θα συνεχίσει να παλεύει για την απόσυρση των πράσινων φορολογιών, απαιτώντας σημαντικές ελαφρύνσεις όπως είναι η κατάργηση της διπλής φορολογίας στα καύσιμα.

”

Η παρέα μας ξανασιμίγει – εσύ θα λείπεις;

Για ακόμη μια χρονία το Παγκύπριο Κυνήγι Θησαυρού σηματοδοτεί την επανέναρχη του Παιδικού Κινήματος των ΕΔΟΝόπουλων με εβδομαδιαίες συναντήσεις στα Τοπικά Κινήματα ανά το Παγκύπριο.

Το Παγκύπριο Κίνημα ΕΔΟΝόπουλων διοργάνωσε και φέτος το καθιερωμένο Κυνήγι Θησαυρού, στις 7 Σεπτεμβρίου στον εκδρομικό χώρο του Κόρνου. Η δραστηριότητα αποτελεί θεσμό και είναι μία από τις πιο μαζικές και αγαπημένες εκδηλώσεις του Παιδικού Κινήματος της Οργάνωσης. Μέσα σε κλίμα χαράς, ζωντανίας και ενθουσιασμού, οι μικροί μας φίλοι είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε μια ξεχωριστή αποστολή με στόχο να σώσουν το περιβάλλον!

Με την άφιξή τους στον εκδρομικό χώρο, τα παιδιά χωρίστηκαν σε 10 ομάδες. Αποστολή τους ήταν, με πνεύμα συλλογικότητας και συνεργασίας, να λύσουν 10 γρίφους που ήταν εμπνευσμένοι από τη θεματική «Περιβάλλον» και που τους οδηγούσαν βήμα-βήμα στον πολυπόθητο Κρυμμένο Θησαυρό. Η περιπλάνηση τους οδήγησε μέσα από διαφορετικούς «σταθμούς γνώσης» και δράσης: ανακύκλωση, κλωρίδα, νερό, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, πανίδα-ζώα, αστική κινητικότητα, ρύπανση-μόλυνση, περιβαλλοντικές καταστροφές, οικολογικό αποτύπωμα, κλιματική αλλαγή και παγκόσμια θέρμανση.

Έτσι, με παιχνίδι, συνεργασία και χαρά, τα ΕΔΟΝόπουλα έμαθαν για σημαντικά περιβαλλοντικά ζητήματα και απέδειξαν πως όταν τα παιδιά ενώνονται, μπορούν να γίνουν οι καλύτεροι «φρουροί» του πλανήτη μας.

Ο βασικός στόχος και σκοπός της δραστηριότητας αυτής δεν ήταν άλλος από το να καλλιεργήσει στα παιδιά την αγάπη και τον σεβασμό προς το Περιβάλλον, να τα ευαισθητοποιήσει γύρω από τα σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα και να τα ενθαρρύνει να αναπτύξουν οικολογική συνείδηση μέσα από το παιχνίδι, τη συνεργασία και τη συλλογικότητα.

Τα ΕΔΟΝόπουλα ετοιμάζονται και φέτος να ξεκινήσουν τις εβδομαδιαίες συναντήσεις τους στα Τοπικά Κινήματα σε όλες τις επαρχίες, με την έναρξη να γίνεται το Σαββατοκύριακο 4-5 Οκτωβρίου. Στα κινήματα ΕΔΟΝόπουλων μπορούν να συμμετέχουν παιδιά ηλικίας 6 έως 14 ετών.

Οι συναντήσεις των Τοπικών Κινήματων αποτελούν σταθερή ετήσια δράση του Παγκύπριου Κινήματος ΕΔΟΝόπουλων που στοχεύουν μέσα από ψυχαγωγικές δραστηριότητες κάθε θέματος, στην ολόπλευρη μόρφωση των ΕΔΟΝόπουλων. Το Παγκύπριο Κίνημα ΕΔΟΝόπουλων είναι κίνημα με στόχο την ανάπτυξη του ταξικού αισθήματος στα παιδιά και τη δημιουργία ατόμων με πολύπλευρη προσωπικότητα. Οι δραστηριότητες του Κινήματος αναπτύσσουν τη δράση των ίδιων των παιδιών, τα οποία λειτουργούν ως ισότιμα μέλη στις ομάδες του Τοπικού Κινήματος τους, μαθαίνοντας να συζητούν, να προβληματίζονται, να συμμετέχουν.

Η εκστρατεία μας πραγματοποιείται κάτω από τον τίτλο «Ένα παιδί μετράει τ' άστρα». Τα παιδιά μέσα από τις συναντήσεις θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τι είναι το διάστημα και τι υπάρχει μέσα σε αυτό, ξεκινώντας από τον πλανήτη μας, τη Γη, που αποτελεί το «σπίτι» του ανθρώπου. Θα κατανοήσουν, με παραδείγματα για αποστάσεις και μεγέθη, πόσο μικροί είμαστε σε σχέση με το υπόλοιπο διάστημα, αλλά και πόσο σημαντική είναι η θέση μας σε αυτό. Στη συνέχεια θα ανακαλύψουν πώς γεννήθηκε η επιστήμη της Αστρονομίας και ποιος ήταν ο λόγος που ο άνθρωπος, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, ένιωσε την ανάγκη να παρατηρεί τον ουρανό και να κατανοεί τα φαινόμενα γύρω του. Θα γνωρίσουν τα πρώτα βήματα της εξερεύνησης του διαστήματος, τα διαστημόπλοια και τους αστροναύτες, αλλά και ιστορικές μορφές όπως ο Γιούρι Γκαγκάριν, που άνοιξαν το δρόμο για την επαφή μας με το διάστημα. Επιπλέον, θα εξερευνήσουν τους «φρουρούς» του ουρανού μας - τον ήλιο, το φεγγάρι και τα αστέρια - και θα καταλάβουν τη σημασία τους για τη ζωή στη Γη. Τέλος, θα ταξιδέψουν νοερά στο ηλιακό σύστημα, γνωρίζοντας όλους τους πλανήτες και τις ιδιαιτερότητές τους, ώστε να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα για τη γειτονιά μας στο Διάστημα και να αντιληφθούν πώς όλα αυτά συνδέονται με τη δική μας ύπαρξη.

Καλούμε λοιπόν όλους τους μικρούς μας φίλους να μας ακολουθήσουν σε αυτό το ταξίδι γνώσης και δημιουργικής απασχόλησης.

Σας Περιμένουμε!

•Μύρια-Νάσια Τζιηρτζιηπή
Κεντρική Υπεύθυνη ΕΔΟΝόπουλων

Παραπαιδεία: απότοκο του ίδιου του εκπαιδευτικού συστήματος

Την ώρα που η κοινωνία μας μιλά για ίσες ευκαιρίες και δημόσια παιδεία υψηλού επιπέδου, το φαινόμενο της παραπαιδείας φωτίζει τις αντιφάσεις του συστήματος. Της ενισχυτικής, δηλαδή, διδασκαλίας πέραν του σχολικού ωραρίου, που επανέρχεται συνεχώς ως δείκτης αποτυχίας του κανονικού εκπαιδευτικού συστήματος. Στην Κύπρο η παραπαιδεία δεν είναι απλώς συμπληρωματική, αλλά αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της σχολικής ζωής. Ταυτόχρονα, αποδεικνύεται ότι δεν είναι ένα μεμονωμένο φαινόμενο αλλά συνέπεια δομικών επιλογών, κοινωνικών ανισοτήτων και ελλιπούς εκπαιδευτικής πολιτικής.

Στοιχεία και στατιστικά

Μέγεθος δαπανών εξωσχολικής διδασκαλίας

Σύμφωνα με στοιχεία που υπάρχουν διαθέσιμα, ο «τζίρος» που κατέγραψαν τα ιδιωτικά φροντιστήρια για την περίοδο των φορολογικών ετών 2011-2015 ανήλθε στα €260 εκ., ενώ άρθρο το οποίο δημοσιεύθηκε το 2019 αναφέρει «τζίρο» πέραν των €50εκ. ετησίως. Η πραγματικότητα όμως είναι πως ο πραγματικός «τζίρος» της παραπαιδείας δεν μπορεί να υπολογιστεί ορθά, αφού πολλές είναι οι περιπτώσεις φροντιστηρίων που δεν είναι εγγεγραμμένα ως τέτοια, με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος του ποσού να μην δηλώνεται ποτέ.

Σε διάφορες περιπτώσεις, αναδεικνύεται πως γύρω στο 80% των μαθητών Μέσης Εκπαίδευσης φοιτούν και σε ιδιαίτερα μαθήματα.

Πρόβλημα υποβάθμισης της σχολικής επίδοσης και υποεπίδοσης

Από την τελευταία έκθεση Education and Training Monitor 2024 της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι περισσότερο από το ήμισυ των 15χρονων Κυπρίων δεν φτάνουν το «τουλάχιστον βασικό επίπεδο» στις δεξιότητες ανάγνωσης (60.6%), μαθηματικών (53.2%) και φυσικών επιστημών (51.8%). Η Κύπρος παρουσίασε από το 2018 έως το 2022 τη μεγαλύτερη αύξηση στην «υπο-επίδοση», μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι μεγάλο μέρος των μαθητών και μαθητριών δεν καλύπτεται επαρκώς από την κανονική σχολική διδασκαλία και πιθανώς αναγκάζεται να στραφεί όλο και περισσότερο στην παραπαιδεία.

Τα πιο πάνω αναδεικνύουν σωρεία προβλημάτων στην δημόσια εκπαίδευση. Τα προβλήματα ωθούν τους μαθητές και τις μαθήτριες στην παραπαιδεία, αφού το ίδιο το σύστημα με την σημασία που δίνει στον εξετασιοκεντρικό χαρακτήρα του σχολείου, αναπαράγει τον υψηλό ανταγωνισμό για την πρόσβαση σε ανώτερη εκπαίδευση, αφού οι Παγκύπριες Εξετάσεις αποτελούν καθοριστικό στοιχείο για την είσοδο σε δημόσια τριτοβάθμια ιδρύματα σε Κύπρο και Ελλάδα. Αυτό, σε συνάρτηση με τις μειωμένες θέσεις στα προγράμματα σπουδών, ωθούν γονείς και μαθητές στην παραπαιδεία, ως ένα ακόμα μέτρο για την επιτυχία τους.

Παράλληλα, εκπαιδευτικοί, μαθητές και γονείς αναφέρουν ότι η απλή φοίτηση στα σχολεία δεν αρκεί για την κάλυψη της εξεταστικής ύλης με ρυθμό και βάθος που να διασφαλίζει επιτυχία χωρίς εξωσχολική βοήθεια. Για αυτό και αποτελεί επιτακτική ανάγκη η αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων και η μείωση της διδακτέας ύλης.

Οι ανισότητες που προκύπτουν στη Μέση Εκπαίδευση είναι κραυγαλέες. Από την μία, οικογένειες με περισσότερους πόρους μπορούν να διαθέσουν σημαντικά ποσά για ιδιωτικά σχολεία ή φροντιστήρια, δίνοντας προβάδισμα στα παιδιά τους, ενώ από την άλλη, μαθητές από λιγότερο προνομιούχες περιοχές ή οικογένειες υποφέρουν περισσότερο όταν το δημόσιο σχολείο δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες τους.

Στη διεθνή έρευνα Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, φαίνεται ότι 57% των παιδιών στην Κύπρο δηλώνουν πως νιώθουν πίεση από το σχολείο. Ο μέσος όρος των χωρών που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν 43%!

Όλα τα πιο πάνω αναπόφευκτα δημιουργούν άγχος, πίεση κατά την περίοδο των εξετάσεων και έλλειψη ελεύθερου χρόνου αφού μαθητές σχολάζουν στις 13:30 το μεσημέρι από το σχολείο αλλά η αλήθεια είναι ότι η μέρα τους τελειώνει στις εννέα το βράδυ, όταν τελειώσουν από το τελευταίο φροντιστήριο, δημιουργώντας ένα συνονθύλευμα που έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια ενδιαφέροντος προς το σχολείο και την διδακτική διαδικασία.

Σήμερα, αποτελεί επιτακτική ανάγκη η δημιουργία ολοκληρωμένου σχεδιασμού για τη Μέση Εκπαίδευση και όχι μόνο. Μακριά από αυταρχικές και εσθιακές αποφάσεις, οι οποίες να στηρίζονται στην διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένου και των Οργανωμένων Μαθητών - Μαθητριών.

«Ως ΕΔΟΝ, τονίζουμε εδώ και χρόνια την ανάγκη για σχεδιασμό μιας ριζοσπαστικής εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που θα αγγίζει τόσο τις δομές και τον τρόπο λειτουργίας των σχολείων, όσο και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης» (απόσπασμα από την πολιτική απόφαση του 21ου Παγκύπριου Συνεδρίου της ΕΔΟΝ).

•Μαθητικό Γραφείο ΕΔΟΝ

“
Ως ΕΔΟΝ, τονίζουμε εδώ και χρόνια την ανάγκη για σχεδιασμό μιας ριζοσπαστικής εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που θα αγγίζει τόσο τις δομές και τον τρόπο λειτουργίας των σχολείων, όσο και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης
”

«Ό,τι έχουμε είμαστε εμείς, οργανωμένα – συλλογικά»

Η νέα ακαδημαϊκή χρονιά ξεκίνησε και επίσημα. Από πλευράς μας, ως Προοδευτική Κίνηση Φοιτητών, θέλουμε να ευχηθούμε σε όλους τους πρωτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες ένα δημιουργικό και ελπιδοφόρο νέο ξεκίνημα. Γνωρίζουμε, όμως, πολύ καλά πως αυτή η αρχή δεν θα είναι χωρίς δυσκολίες. Το νέο ακαδημαϊκό έτος φέρνει μαζί του και μια σειρά από προκλήσεις και αρνητικά δεδομένα που επηρεάζουν σοβαρά την απρόσκοπτη πρόσβαση των νέων στη δημόσια και ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Δυστυχώς, τα απλησίαστα ενοίκια, ο πληθωρισμός και οι συνεχείς αυξήσεις στο κόστος διαβίωσης, σε συνδυασμό με τις επαναλαμβανόμενες ανατιμήσεις στα καύσιμα και τις ελλείψεις υποδομών των μέσων μαζικής μεταφοράς, οι αυξημένες τιμές των διδασκτρών αλλά και το δυσβάστακτο κόστος των αεροπορικών εισιτηρίων, σκιαγραφούν με τον πιο γλαφυρό τρόπο την πραγματικότητα που καλούνται να αντιμετωπίσουν τόσο οι νεοεισερχόμενοι όσο και οι υφιστάμενοι φοιτητές και φοιτήτριες. Σε αυτό το απαιτητικό περιβάλλον, η Προοδευτική Κίνηση Φοιτητών δεν καλείται απλώς να υπερασπιστεί τον δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και να διασφαλίσει ότι η μόρφωση δεν θα μετατραπεί σε προνόμιο των λίγων. Γιατί με τη νέα αυτή πραγματικότητα, ολοένα και περισσότεροι νέοι και νέες αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τα όνειρά τους για σπουδές.

Δεν είναι σκοπός μας να αφήσουμε τους νεοεισερχόμενους φοιτητές και φοιτήτριες με μια νότα απαισιοδοξίας για το νέο τους ξεκίνημα, αφού έτσι κι αλλιώς αυτή την πραγματικότητα τη ζουν ήδη στο πετσί τους. **Τα ενοίκια στην Κύπρο την τελευταία δεκαετία κατέγραψαν αύξηση της τάξης του 25%**. Ο πληθωρισμός έχει μειώσει την αξία και το αντίκτυπο της Κρατικής Φοιτητικής Μέριμνας κατά 20% τα τελευταία τέσσερα χρόνια, την ίδια ώρα που οι κυβερνήσεις Αναστασιάδη και Χριστοδουλίδη απέκοψαν από το σχετικό κονδύλι 27 εκατομμύρια ευρώ. Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, τα εισοδηματικά κριτήρια παραμένουν αμετάβλητα από το 2015, με αποτέλεσμα εκατοντάδες φοιτητές και φοιτήτριες που έχουν πραγματική ανάγκη να στερούνται της φοιτητικής μέριμνας!

Παρόλες τις αντίξοες συνθήκες, η Προοδευτική Κίνηση Φοιτητών δεν παραιτείται. Εδώ και μήνες εκατοντάδες στελέχη της παράταξής μας βρίσκονται στη διαδικασία παροχής βοήθειας προς τους νεοεισερχόμενους φοιτητές, στηρίζοντάς τους έμπρακτα στο νέο τους ξεκίνημα. Και η στήριξή μας δεν σταματά εδώ - θα είμαστε δίπλα τους και θα συμπορευθούμε μαζί τους σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς, για να αντιπαλέψουμε όσους στέκονται εμπόδιο στον αγώνα μας για ποιοτική τριτοβάθμια εκπαίδευση, για να σταθούμε απέναντι σε αυτούς που καθημερινά προσπαθούν να διαλύσουν τα όνειρά μας.

Με συλλογικότητα και οργάνωση απαντούμε στις αντιφοιτητικές πολιτικές, αλλά και στις παρατάξεις που συμπορεύονται με αυτές. Στέλνουμε το ξεκάθαρο μήνυμα: ό,τι έχουμε, είμαστε εμείς! Με οργάνωση και συλλογικότητα βάζουμε τα θεμέλια για μια νέα ακαδημαϊκή χρονιά που, παρά τα απαισιόδοξα μηνύματα, μπορεί να γίνει χρονιά αγώνα, διεκδίκησης και ελπίδας.

Η Προοδευτική απέδειξε πολλές φορές, στα 50 χρόνια της ιστορίας της, ότι ακόμη και μέσα στις πιο αντίξοες συνθήκες, με οργάνωση και συλλογικότητα, μπορούμε να πετύχουμε πολλά και να σπάσουμε τα αδιέξοδα στα οποία μας οδηγούν. Δεν τρέφουμε αυταπάτες, ούτε ωραιοποιούμε καταστάσεις. Την ίδια ώρα όμως, πεισμώνουμε, οργανωνόμαστε και χαράζουμε τη δική μας πορεία, μαζί με τους συμφοιτητές και τις συμφοιτήτριές μας!

Την περσινή χρονιά καταφέραμε να σταθούμε εμπόδιο στην κυβέρνηση που επικείμενη να αφήσει 300 συμφοιτητές μας χωρίς την υποτροφία του ΙΚΥΚ, παρόλο που είχαν εγκριθεί. Αναγκάσαμε όλες τις πολιτικές δυνάμεις και όλες τις πολιτικές παρατάξεις να τοποθετηθούν δημόσια για τη Φοιτητική Χορηγία. Πετύχαμε την ψηφιοποίηση της Φοιτητικής Μέριμνας, παρά τις ελλείψεις που παραμένουν. Διεκδικήσαμε και πετύχαμε την αύξηση της μισθοδοσίας των φοιτητών και φοιτητριών στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Αναστείλαμε επ' αόριστον την αύξηση διδασκτρών στο πανεπιστήμιο Frederick. Εξασφαλίσαμε απευθείας πτήσεις από και προς το Ηράκλειο.

Στόχος μας, λοιπόν, για τη νέα χρονιά είναι να συνεχίσουμε να καταγράφουμε νίκες για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες - μικρές αλλά και μεγάλες. Αμετακίνητος στόχος μας παραμένει η μαζικοποίηση των γραμμών μας και η ενίσχυση της φωνής της Προοδευτικής στα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια όργανα εκπροσώπησης των φοιτητών. Όχι από εμμονή, αλλά από ανάγκη για να μπορέσουμε να διεκδικήσουμε όλα όσα μας αξίζουν.

“

Ακόμη και μέσα στις πιο αντίξοες συνθήκες, με οργάνωση και συλλογικότητα, μπορούμε να πετύχουμε πολλά και να σπάσουμε τα αδιέξοδα στα οποία μας οδηγούν.

”

Η Προοδευτική, ως ο στρατηλάτης των αγώνων και των κατακτήσεων του φοιτητικού κινήματος, θα συνεχίσει να εργάζεται σταθερά, με συνέπεια και επιμονή, για το δίκαιο των φοιτητών.

Κλείνοντας, συνειδητά επιλέξαμε να πορευτούμε το Α' εξάμηνο με το σύνθημα:

«Ό,τι έχουμε είμαστε εμείς, οργανωμένα - συλλογικά»

Γιατί ξέρουμε πως μόνο με οργάνωση και συλλογικότητα μπορούμε να γκρεμίσουμε τους τοίχους που υψώνουν μπροστά μας οι αντιλαϊκές και αντιφοιτητικές πολιτικές τους.

Δεν μας χαρίστηκε τίποτα! Ό,τι κερδίσαμε, το κερδίσαμε με αγώνα. Και ό,τι μας αξίζει, θα το διεκδικήσουμε ενωμένοι, με πείσμα και αποφασιστικότητα. Γιατί η δύναμή μας βρίσκεται στους συμφοιτητές και τις συμφοιτήτριές μας, στη συλλογική μας φωνή, στη θέλησή μας να μην αφήσουμε κανέναν και καμία πίσω.

• Αλέξης Παναγιώτου
Επικεφαλής Προοδευτικής Κ.Φ.
Μέλος Εκτελεστικού Συμβουλίου ΕΔΟΝ

Πανσυνδικαλιστική κινητοποίηση για την ΑΤΑ: Μετρηθήκαμε και ήμασταν πολλοί!

Με μαζικό και αποφασιστικό ύφος το συνδικαλιστικό κίνημα της Κύπρου προετοιμάστηκε για την παγκύπρια, πανσυνδικαλιστική, τριώρη προειδοποιητική στάση εργασίας, την Πέμπτη 11 Σεπτεμβρίου 2025, από τις 11:00 έως τις 14:00. Η κινητοποίηση, που αποφασίστηκε στην πανσυνδικαλιστική σύσκεψη στα γραφεία της ΠΕΟ, αποσκοπούσε στην ενίσχυση του αιτήματος για πλήρη αποκατάσταση της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ) και την επέκτασή της σε όλους τους εργαζόμενους.

Η απόφαση για την κινητοποίηση δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία αφού προέκυψε ως συνέχεια της μεγάλης πανσυνδικαλιστικής απεργίας του 2023 για το ίδιο ζήτημα, όταν το αίτημα «ΑΤΑ για όλους» είχε γίνει κεντρικό σύνθημα. Η ΑΤΑ αποτελεί το μοναδικό εργαλείο αποκατάστασης των εισοδημάτων των εργαζομένων απέναντι στη συνεχιζόμενη ακρίβεια και στις πληθωριστικές πιέσεις. Η υφιστάμενη συμφωνία, η οποία έχει ήδη λήξει, προέβλεπε καταβολή της μόνο στο 66,67%, κάτι που προφανώς δεν θεωρείται ικανοποιητικό. Η διεκδίκηση της ΑΤΑ δεν αφορά μόνο τα μέλη των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Η επέκτασή της και η διεύρυνση των συλλογικών συμβάσεων προορίζονται να προφυλάξουν, κυρίως, τους νέους εργαζόμενους, τους ευάλωτους και όσους εργάζονται χωρίς προστασία και συλλογικές συμβάσεις, δηλαδή εκείνους που, όπως τονίζουν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, μετατρέπονται σε φτηνή και απροστάτευτη εργατική δύναμη.

Στο παρασκήνιο της σύγκρουσης υπήρχαν και υπάρχουν αντιπαραθέσεις με τις εργοδοτικές οργανώσεις και με την κυβέρνηση. Οι εργοδότες και οι οργανώσεις τους, οι οποίοι διατηρούσαν απορριπτική στάση απέναντι στην πλήρη αποκατάσταση της ΑΤΑ, προωθούν τη σύνδεση της με την «παραγωγικότητα» και την «εκσυγχρονιστική» αναθεώρηση του θεσμού, κινήσεις που για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις συνιστούν προσπάθεια αποδόμησης της φιλοσοφίας της. Η κυβέρνηση, με το «διπλό» της ρόλο, τόσο ως ρυθμιστής όσο και ως ο μεγαλύτερος εργοδότης, καλείται από τις οργανώσεις να ξεκαθαρίσει τη θέση της και να υπερασπιστεί τα συμφωνηθέντα, αντί να εγκλωβίζει τις διαπραγματεύσεις σε ανούσιες συζητήσεις χωρίς ουσιαστική προοπτική λύσης.

“
Η οργάνωση σε συνεχνίες
πολλαπλασιάζει τη
δύναμη των εργαζομένων
και αυξάνει την
αποτελεσματικότητα των
διεκδικήσεών τους
”

Τι μας έχει απομείνει λοιπόν; Η οργάνωση και οι μαζικοί αγώνες. Η οργάνωση σε συνεχνίες πολλαπλασιάζει τη δύναμη των εργαζομένων και αυξάνει την αποτελεσματικότητά των διεκδικήσεών τους. Η Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία (ΠΕΟ), η μεγαλύτερη και πιο ιστορική συνδικαλιστική οργάνωση του τόπου μας, έχει τη σφραγίδα της σε όλες τις κατακτήσεις των εργαζομένων και συνεχίζει δυναμικά να ενισχύει τη φωνή τους και να προάγει τη δικαιοσύνη στον χώρο εργασίας. Μέσω της συλλογικής δράσης και διεκδίκησης, συμβάλλει καθοριστικά στη βελτίωση των μισθών και άλλων όρων απασχόλησης, κατοχυρώνοντάς τους μέσα από τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας. Η οργάνωση στις κλαδικές συνεχνίες της ΠΕΟ, επομένως, δεν σημαίνει μόνο υπεράσπιση και επέκταση των εργασιακών δικαιωμάτων• λειτουργεί και ως πυλώνας ευρύτερης προόδου για τους εργαζομένους.

Στις 11 Σεπτεμβρίου, λοιπόν, το συνδικαλιστικό κίνημα της Κύπρου έγραψε ξανά ιστορία. Οι εργαζόμενοι, ενωμένοι και μαζικά, έγραψαν ξανά ιστορία. Μετρηθήκαμε και ήμασταν πολλοί! Γιατί εμείς δεν θα αφήσουμε αυτό το σάπιο σύστημα να μας πάρει τις ζωές. Να βλέπουμε οικογένειες που δεν μπορούν να μεγαλώσουν τα παιδιά τους, να αναγκάζονται να δουλεύουν σε δύο και τρεις δουλειές για να τα βγάλουν πέρα. Οι αγώνες δεν σταμάτησαν στις 11 Σεπτεμβρίου, ήταν μόνο η αρχή.

•Νεφέλη Παλαζή
Τ.Ο. ΕΔΟΝ Νέων Εργαζομένων Περιφέρειας Ιδαλίου

Από την ΚΟΜΙΝΤΕΡΝ στην ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ: ΤΟ ΜΨΗΝΥΜΑ ΣΉΜΕΡΑ

Στις 15 Μαΐου 1943 διαλύεται η Κομμουνιστική Διεθνής, γνωστή και ως Κομιντέρν ή Τρίτη Διεθνής, εν μέσω της εξέλιξης του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η Κομμουνιστική Διεθνής ήταν αυτή που υποδέχθηκε τη Β' Διεθνή μετά την ιδεολογικοπολιτική πτώχευση της τελευταίας και είχε σκοπό την ενιαία καθοδήγηση του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος, με το Κ.Κ. Σοβιετικής Ένωσης να έχει τον ρυθμιστικό και πρωταγωνιστικό ρόλο εντός αυτής.

Η απόφαση για αυτό-διάλυση της Διεθνούς ερμηνεύθηκε ποικιλοτρόπως από πολλούς. Ορισμένοι ερμήνευσαν την εν λόγω κίνηση ως τακτικό ελιγμό από πλευράς Σοβιετικής Ένωσης, στο πλαίσιο του πολέμου, με πρόθεση ανασύστασης της Διεθνούς όταν οι συνθήκες θα το επέτρεπαν. Άλλοι, όπως ο Α. Ζνάντεφ το 1947, ότι ενώ η Διεθνής βοήθησε πλειάδα κομμάτων να αναπτυχθούν και να μαζικοποιηθούν μέσω των κατευθύνσεων της, είχε καταλήξει να λειτουργεί περιοριστικά, γεγονός που σήμαινε ότι έκλεινε τον κύκλο της. Άλλοι δε, προχωρούσαν στο συμπέρασμα ότι η νέα ιστορική συνθήκη δεν προϋπόθετε τέτοιου βαθμού συνεννόηση ανάμεσα στα κομμουνιστικά κόμματα.

ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ: Η ανάγκη, η ίδρυση, η λειτουργία και το τέλος

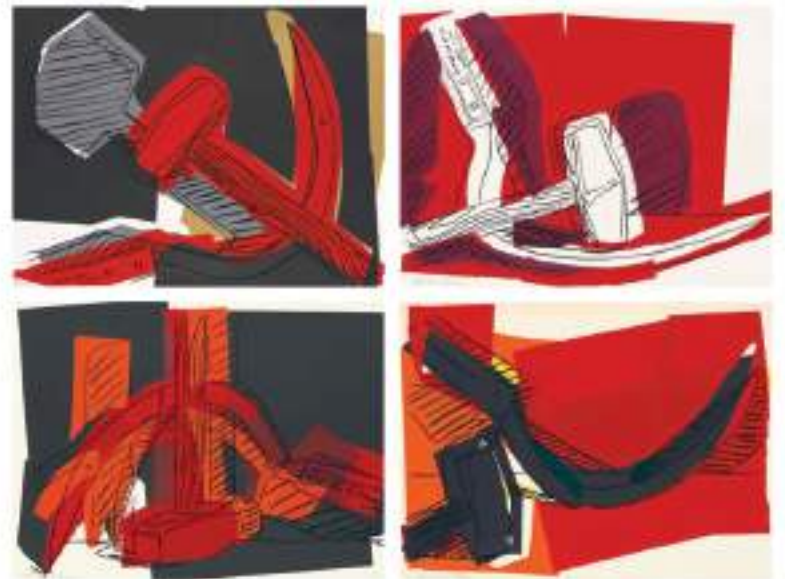
Σε κάθε περίπτωση, τέσσερα χρόνια μετά, στις 6 Οκτωβρίου 1947, εννέα κομμουνιστικά κόμματα πραγματοποιούν συνδιάσκεψη στη Σκλάρσκα Πορέμπα της Πολωνίας, της οποίας αφορμή υπήρξε η αυξημένη ιμπεριαλιστική πολεμική εναντίον του σοσιαλιστικού στρατοπέδου στην Ευρώπη, ως αυτή προέκυψε από το δόγμα Τρούμαν και από την εκπόνηση του σχεδίου Μάρσαλ. Στην συνδιάσκεψη, μεταξύ άλλων, διαπιστώνεται η σοβαρή έλλειψη επαφής ανάμεσα στα κομμουνιστικά κόμματα της ηπείρου, η οποία εκτιμάται ως αρνητική και μη αποδεκτή. Σε συνέχεια της συλλογιστικής αυτής, αποφασίζεται η ίδρυση του «Γραφείου Πληροφοριών των Κομμουνιστικών και Εργατικών Κομμάτων», το οποίο θα έμενε στην ιστορία ως ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ. Ως σκοπός και ρόλος του γραφείου διατυπώνεται η οργάνωση της ανταλλαγής πείρας και πρακτικών ανάμεσα στα εννέα κόμματα, καθώς και ο συντονισμός κοινής δράσης σε περίπτωση ανάγκης, στη βάση της ελεύθερης συγκατάθεσης. Ακόμα, μέσω της πλατφόρμας της ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ θα εκδιδόταν ένα δεκαπενθήμερο - και αργότερα εβδομαδιαίο - όργανο κοινής έκφρασης τους.

Για σκοπούς ιστορίας, τα εννέα κόμματα που απάρτιζαν την ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ κατά την ίδρυση της ήταν αυτά της Σοβιετικής Ένωσης, της Γιουγκοσλαβίας, της Βουλγαρίας, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας, της Τσεχοσλοβακίας, της Ρουμανίας, της Ιταλίας και της Γαλλίας. Δηλαδή τα επτά εξ' αυτών ήταν κυβερνόντα κόμματα στις χώρες τους, ενώ το Γαλλικό και το Ιταλικό θεωρούνταν πολύ ισχυρά τη δοσμένη περίοδο, με σοβαρές προοπτικές κατάληψης της εξουσίας. Να σημειωθεί, ότι το 1948, αποπέμφθηκε από την ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ το Κ.Κ. Γιουγκοσλαβίας.

Διάφοροι έσπευσαν να ερμηνεύσουν την ίδρυση της ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ ως μια πρώτη προσπάθεια ανασύστασης της ΚΟΜΙΝΤΕΡΝ και να την αναγνώσουν ως διάδοχο της τελευταίας. Παρ' όλα αυτά, τόσο οι διακηρύξεις της ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ, όσο και η συμπεριφορά των δυνάμεων που την απάρτιζαν, έδειχναν κατηγορηματικά πως κάτι τέτοιο δεν ίσχυε: η ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ επικεντρώθηκε στην ανταλλαγή πείρας και χρήσιμης πρακτικής ανάμεσα στα κόμματα. Δεν είναι τυχαίο που παρά την πρόθεση επιπλέον κομμουνιστικών κομμάτων να ενταχθούν στην πλατφόρμα, τέτοιες κινήσεις δεν ενθαρρύνθηκαν, διότι η διεύρυνση ή η «ενίσχυση» της ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ, δεν αποτελούσε αυτοσκοπό.

Συγκεκριμένα, ο Ουίλ. Φόστερ μάς πληροφορεί: «δεν έγιναν προσπάθειες για διεύρυνση του Γραφείου Πληροφοριών με το τράβηγμα άλλων κομμάτων, εκτός από εκείνα που πήραν μέρος στην ίδρυσή του. Αυτό δε σήμαινε την ανασύσταση της Διεθνούς αλλά μονάχα την αποκατάσταση πληροφοριακών επαφών. Πολλά κομμουνιστικά κόμματα απ' όλο τον κόσμο, νιώθοντας βαθιά την ανάγκη μιας διεθνούς οργάνωσης, ήθελαν ν' αναπτύξουν το νέο γραφείο προσχωρώντας σ' αυτό. Μια τέτοια όμως τάση να ιδρυθεί μια νέα ισχυρή διεθνής οργάνωση θα όξυνε περισσότερο την υπάρχουσα διεθνή ένταση και γι' αυτό δεν ενθαρρύνθηκε».

Η δράση της ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ αδυνάτησε σοβαρά από το 1953 και εντεύθεν και κατέληξε στην αυτό-διάλυση της το 1956.

Μελετούμε τη σημασία στο τότε, αντλούμε πείρα για το σήμερα

Η ανάγκη που γέννησε την ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ, δηλαδή η ανάγκη των κομμουνιστικών δυνάμεων για ανάπτυξη επαφών και ανταλλαγή πείρας και πρακτικών, συνεχίζει να υφίσταται και σήμερα. Μάλιστα, η ανάγκη αυτή, είναι ιδιαίτερα αυξημένη στην σημερινή συνθήκη της παγκοσμιοποίησης, όπου ο αντι-κομμουνισμός και οι επιθέσεις κατά των Λαών, είναι οξυμένες σε όλα τα επίπεδα.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, σήμερα αναπτύσσονται σειρά αντιστοίχων πρωτοβουλιών όπως η Διεθνής Διάσκεψη Κομμουνιστικών και Εργατικών Κομμάτων ή σε επίπεδο νεολαίας, η Συνδιάσκεψη των Ευρωπαϊκών Κομμουνιστικών Οργανώσεων Νεολαίας (ΣΕΚΟΝ).

Την ίδια ώρα όμως που διαπιστώνουμε την ανάγκη για ύπαρξη οργανώσεων που διευκολύνουν την διαλεκτική ανταλλαγή εμπειριών, πρέπει να είμαστε σε θέση να κατανοήσουμε πως ιδίως στη συνθήκη του σήμερα, οι όποιες τέτοιες διεθνείς οργανώσεις πρέπει να διέπονται από πλήρη σεβασμό στην οργανωτικοπολιτική αυτοτέλεια των Κομμουνιστικών νεολαίων που μετέχουν σε αυτές και να διαρθρώνονται στην βάση της ελεύθερης συγκατάθεσης. Άλλωστε αποτελεί πεποίθησή μας, πως παρά την τεράστια παρακαταθήκη της ΚΟΜΙΝΤΕΡΝ στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα, ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας της, είχε προβληματικά στοιχεία τα οποία οφείλουμε εποικοδομητικά να αναλύουμε χωρίς να αναιρούμε τις εξαιρετικής σημασίας συμβολές της σε διάφορα επίπεδα.

Στη σημερινή συνθήκη, υπάρχουν ανά το παγκόσμιο κομμουνιστικές νεολαίες και κόμματα διαφορετικών μεγεθών, σε διαφορετικά στάδια αγώνα και με εντελώς διαφορετική ημερήσια διάταξη ενώπιόν τους. Επιπρόσθετα, όπως και κατά την περίοδο της ΚΟΜΙΝΤΕΡΝ, έτσι και σήμερα υπάρχουν μεγάλες και μικρές διαφορές ανάμεσα στα Κομμουνιστικά κόμματα και νεολαίες ανά το παγκόσμιο, τόσο σε ζητήματα θεωρίας, όσο και σε θέματα τακτικής και στρατηγικής. Ως εκ τούτου, προέχει η εντατικοποίηση της αλληλεγγύης και της ανταλλαγής εμπειριών ανάμεσα στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα και όχι το επανάνοιγμα της συζήτησης περί «παγκόσμιου κέντρου» και ενιαίας στρατηγικής των Κ.Κ και των Κ.Ν.

Την ίδια ώρα όμως που η ενιαία στρατηγική δεν μπορεί να αποτελεί ζητούμενο, η φιλοσοφία της ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ, παρά την βραχύβια ύπαρξη και λειτουργία της, στην τότε συνθήκη, πρέπει να αποτελεί πυξίδα για το σύγχρονο κομμουνιστικό κίνημα. Η ανταλλαγή πείρας και ο διαλεκτικός εμβολιασμός της δράσης μιας οργάνωσης με τα χρήσιμα στοιχεία αυτής αναλόγως των καταστάσεων στις οποίες δραστηριοποιείται, μπορεί να είναι πραγματικά γόνιμη διαδικασία για τα Κ.Κ και την βελτίωση της δράσης και της επαναστατικής τους πρακτικής. Κομμουνιστικά κόμματα και νεολαίες, παρά τις διαφορές μας, οφείλουμε να εστιάζουμε σε όσα μας ενώνουν: τη πίστη στο μαρξισμό-λενινισμό, την ταξική ανάγνωση του κόσμου και της ιστορίας, τις αρχές του προλεταριακού διεθνισμού και της αντιιμπεριαλιστικής πάλης για την ειρήνη, τον αγώνα για το σοσιαλισμό.

• Παναγιώτης Γεωργίου
Μέλος Γραμματείας Φοιτητικού Τμήματος ΕΔΟΝ

Συμμετοχή της ΕΔΟΝ στο 11ο Campamento de la Juventud στη Σεγκόβια

Η ΕΔΟΝ συμμετείχε φέτος στο 11ο Campamento de la Juventud, που πραγματοποιήθηκε στη Σεγκόβια της Ισπανίας από τις 14 έως τις 17 Αυγούστου. Η διοργάνωση έγινε από την Κομμουνιστική Νεολαία Ισπανίας (CJC) και συγκέντρωσε οργανώσεις νεολαίας από πολλές χώρες, οι οποίες ανταλλάξαν εμπειρίες, ιδέες και έδωσαν όλοι μαζί το στίγμα του διεθνιστικού αγώνα της κομμουνιστικής νεολαίας.

Η κατασκήνωση αποτέλεσε ένα μεγάλο σχολείο πολιτικής διαπαιδαγώγησης και συλλογικής ζωής για τα μέλη της CJC. Στο πρόγραμμα υπήρχαν εισηγήσεις, συζητήσεις και εργαστήρια που ανέδειξαν πτυχές της ιστορίας, της δράσης και των καθηκόντων των κομμουνιστικών νεολαίων σήμερα. Έγιναν παρουσιάσεις για το πώς γεννήθηκαν οι κομμουνιστικές νεολαίες ιστορικά, τον καθοριστικό ρόλο που έπαιξαν στην Κομμουνιστική Διεθνή, αλλά και για τις εμπειρίες των μαρξιστών νέων στην Ισπανία, οι οποίοι το 1921 συμμετείχαν στην ίδρυση του Κομμουνιστικού Κόμματος. Οι συζητήσεις δεν έμειναν στο παρελθόν αλλά έφτασαν μέχρι το σήμερα, αγγίζοντας τις δυσκολίες και τα αδιέξοδα που βιώνουν πολλοί νέοι, την απογοήτευση μπροστά στην αργή πρόοδο των αγώνων, αλλά και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να μετατραπεί αυτή η απογοήτευση σε δύναμη για νέους αγώνες.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η παρουσίαση της ιστορικής πορείας της CJC. Μέσα από αυτή διαφάνηκαν οι διάφορες συνθήκες που πέρασε η οργάνωση στις τέσσερις δεκαετίες ύπαρξης και η ανάλυση των συντρόφων μας για την πορεία της οργάνωσης. Οι δυσκολίες που προκάλεσε ο ευρωκομμουνισμός την δεκαετία του 2000 και η ανάκαμψη που σημειώθηκε μετά την καπιταλιστική κρίση του 2008, όταν οι γραμμές της νεολαίας μεγάλωσαν και η δράση της απέκτησε νέα δυναμική. Τα συμπεράσματα ήταν χρήσιμα και για τις άλλες αντιπροσωπείες, αφού η ιστορική εμπειρία κάθε οργάνωσης αποτελεί πολύτιμο μάθημα για όλους.

Παράλληλα, οργανώθηκαν εργαστήρια με πιο πρακτική υφή. Ένα από αυτά ήταν αφιερωμένο στη λειτουργία μιας συλλογικότητας, όπου οι συμμετέχοντες γνώρισαν στην πράξη τις βασικές αρχές λειτουργίας μιας κομμουνιστικής νεολαίας: δημοκρατικός συγκεντρωτισμός, συλλογικότητα, πειθαρχία και σεβασμό στις αποφάσεις. Η συζήτηση ανέδειξε πώς η ατομική συμβολή μετατρέπεται σε συλλογική δύναμη όταν υπάρχει σωστή οργάνωση.

Η διεθνιστική διάσταση της κατασκήνωσης αποτυπώθηκε έντονα στις συνεδρίες για τον προλεταριακό διεθνισμό. Εκεί παρουσιάστηκαν οι πρωτοβουλίες αλληλεγγύης που αναλαμβάνουν οι κομμουνιστικές νεολαίες για τη στήριξη του παλαιστινιακού λαού. Μέσα από τον διάλογο διαπιστώθηκε ότι, αν και συνθήκες διαφέρουν από χώρα σε χώρα, οι νέοι αγωνιστές μοιράζονται κοινές ανησυχίες και αγώνες απέναντι στα καθημερινά προβλήματα, την εκμετάλλευση, τον ιμπεριαλισμό.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των διεθνών οργανώσεων λειτούργησε και ένα «τραπεζάκι» με υλικό των νεολαίων, όπου κάθε αντιπροσωπεία παρουσίαζε εκδόσεις, φανέλες και αναμνηστικά της οργάνωσής της. Το τραπεζάκι της ΕΔΟΝ τράβηξε το ενδιαφέρον πολλών συντρόφων, οι οποίοι πέρα από τις αγορές που έκαναν, στάθηκαν για να συζητήσουν μαζί μας. Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν ιδιαίτερα στο κυπριακό πρόβλημα και τον αγώνα για επανένωση του τόπου μας. Επιπλέον ενδιαφέρον υπήρξε για το φοιτητικό κίνημα, την παρέμβαση και το τρόπο δουλειάς της ΕΔΟΝ στα σπουδαστικά κέντρα. Μέσα από τις συζητήσεις δόθηκε έτσι η ευκαιρία να γίνουν γνωστές οι εμπειρίες και οι αγώνες της κυπριακής νεολαίας.

Η κατασκήνωση δεν περιοριζόταν μόνο στις πολιτικές συζητήσεις, το πρόγραμμα συνδύαζε και πλήθος δραστηριοτήτων. Διοργανώθηκαν αθλητικοί αγώνες (οι «Espana-taquiadas»), πεζοπορίες και εξορμήσεις στη φύση, που έδωσαν την ευκαιρία στους νέους να γνωρίσουν καλύτερα το τοπίο της Σεγκόβια και να ζήσουν την εμπειρία της κοινής δράσης έξω από τις αίθουσες των διαλέξεων. Δημιουργικά εργαστήρια, όπως το γκράφτι, έδωσαν διέξοδο στην καλλιτεχνική έκφραση, ενώ οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα της κατασκήνωσης. Αυτές οι στιγμές, πέρα από τη χαρά και τη διασκέδαση, έπαιξαν σημαντικό ρόλο στο να γνωριστούν καλύτερα οι κατασκηνωτές με τα μέλη της CJC και να χτιστούν στέρεες και συντροφικές σχέσεις.

Σημαντικό στοιχείο του Campamento ήταν και η συνάντηση με το Κομμουνιστικό Κόμμα των Εργαζομένων της Ισπανίας (PCTE), όπου τέθηκε με σαφήνεια η ανάγκη για κοινούς αγώνες ενάντια στον καπιταλισμό και τον ιμπεριαλισμό. Αναδείχθηκε ότι η διεθνής αλληλεγγύη και η συνεργασία κομμουνιστικών κομμάτων και νεολαίων δεν είναι απλώς σύνθημα, αλλά όρος για να δυναμώσει ο αγώνας σε κάθε χώρα.

Η συμμετοχή στο Campamento ενίσχυσε την πεποίθηση ότι ο αγώνας για ειρήνη, κοινωνική δικαιοσύνη και σοσιαλισμό είναι κοινός για τη νεολαία όλου του κόσμου και ότι η νέα γενιά μπορεί να σταθεί στην πρώτη γραμμή αυτής της προσπάθειας.

• Μπισάν Ιμπραχίμ,
Μέλος Γραφείου Διεθνών Σχέσεων Κ.Σ. ΕΔΟΝ

“ Η διεθνής αλληλεγγύη και η συνεργασία κομμουνιστικών κομμάτων και νεολαίων δεν είναι απλώς σύνθημα, αλλά όρος για να δυναμώσει ο αγώνας σε κάθε χώρα ”

Από το γέλιο στην αντίσταση: η πολιτική παρακαταθήκη του «Μεγάλου Δικτάτορα»

Η τέχνη ως όπλο ενάντια στον φασισμό και την κοινωνική αδικία

Ο Οκτώβριος φέρνει μαζί του μια ιδιαίτερη κινηματογραφική επέτειο: την πρεμιέρα του «Μεγάλου Δικτάτορα», το 1940 - μιας ταινίας που σημάδεψε όχι μόνο την ιστορία του σινεμά, αλλά και τον δημόσιο λόγο απέναντι στον φασισμό. Ο Τσάρλι Τσάπλιν, με το θάρρος ενός καλλιτέχνη που δεν χωρά στα στενά πλαίσια της «ψυχαγωγίας», τόλμησε να «χτυπήσει» τον Χίτλερ, το ναζισμό και τον ίδιο τον ολοκληρωτισμό την ώρα που ο κόσμος ακόμη δισταζε. Δεν ήταν μια απλή ταινία• ήταν ένα μανιφέστο. Και αυτό το μανιφέστο συνομιλεί βαθιά με τον πολιτικό βίο του ίδιου του Τσάπλιν.

Η σάτιρα ως όπλο

Το 1940 οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν είχαν ακόμα εισέλθει στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η κυρίαρχη στάση ήταν η ουδετερότητα, ακόμη και η αμηχανία απέναντι στις εξελίξεις στην Ευρώπη. Σε αυτό το περιβάλλον, ο Τσάπλιν ανεβάζει στο πανί τον «Χίνκελ», ένα καρικατουριστικό πορτρέτο του Χίτλερ και ταυτόχρονα δίνει φωνή σε έναν απλό Εβραίο κουρέα που ζητά ειρήνη, ισότητα και αλληλεγγύη. Η επιλογή του δεν ήταν καλλιτεχνική πολυτέλεια. Ήταν μια ξεκάθαρη πολιτική πράξη. Ο Τσάπλιν χρησιμοποίησε το μέσο που ήξερε καλύτερα - την κωμωδία - για να αφαιρέσει το προσωπείο φόβου από τον φασισμό, εκθέτοντας τον ως γελοίο και απάνθρωπο.

Η ταινία κορυφώνεται με τον περίφημο λόγο του κουρέα, όπου ο Τσάπλιν, με ρήσεις που μοιάζουν να ξεπερνούν τον χαρακτήρα, καλεί την ανθρωπότητα να πολεμήσει την απληστία, την μισαλλοδοξία και την καταπίεση. Εδώ ο ηθοποιός και ο πολιτικός στοχαστής ενώνονται σε μία φωνή. Η σάτιρα μετατρέπεται σε κήρυγμα ελευθερίας.

Ο Τσάπλιν ως πολιτικό πρόσωπο

Η συμβολή του Τσάπλιν στον αντιφασιστικό αγώνα δεν περιορίστηκε στην ταινία. Ολόκληρος ο βίος του φανερώνει μια βαθιά πολιτική συνείδηση, πολλές φορές κόντρα στο κατεστημένο. Γεννημένος στη φτώχεια του Λονδίνου, γνώρισε από πρώτο χέρι την κοινωνική αδικία. Αυτή η εμπειρία σφράγισε το έργο του: οι ταινίες του, από «Τα Φώτα της Πόλης» μέχρι τους «Μοντέρνους Καιρούς», είναι ύμνοι στους καταπιεσμένους, στους ξεχασμένους της κοινωνίας, στους «μικρούς ανθρώπους» που μάχονται ενάντια σε συστήματα απάνθρωπα και μηχανιστικά.

Μετά τον πόλεμο, η πολιτική του ταυτότητα γίνεται ακόμη πιο έντονη. Κατηγορήθηκε για «κομμουνιστικές συμπάθειες» και μπήκε στο στόχαστρο της μακαρθικής Αμερικής. Παρότι δεν ήταν μέλος κομμουνιστικού κόμματος, μιλούσε ανοιχτά υπέρ της ειρήνης, κατά του φασισμού και υπέρ της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Αυτές οι θέσεις θεωρήθηκαν ύποπτες σε μια εποχή ψυχροπολεμικής παράνοιας. Το FBI τον παρακολουθούσε συστηματικά, τα αμερικανικά μέσα τον συκοφαντούσαν, και τελικά, το 1952 κατά την αναχώρησή του για την Ευρώπη, η βίζα του ανακλήθηκε. Δεν επέστρεψε ποτέ μόνιμα στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ο «Μεγάλος Δικτάτορας» ως πολιτικό αποτύπωμα

Σε αυτό το πλαίσιο, η ταινία «Ο Μεγάλος Δικτάτορας» αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Δεν ήταν μόνο μια σάτιρα της ναζιστικής Γερμανίας, αλλά και μια έγκαιρη προειδοποίηση για την ευθραυστότητα της ειρήνης. Ο Τσάπλιν είδε νωρίς πως η απάθεια και ο φόβος ανοίγουν τον δρόμο στους δικτάτορες και το φασισμό. Με την ταινία του μας υπενθυμίζει ότι ο φασισμός δεν είναι μια εξωτερική απειλή, αλλά ένας εσωτερικός κίνδυνος που τρέφεται από την αδιαφορία.

Ο ίδιος πλήρωσε προσωπικό τίμημα γι' αυτή την τόλμη. Όμως, με έναν τρόπο, η ιστορία τον δικαίωσε. Ο «Μεγάλος Δικτάτορας» παραμένει μέχρι σήμερα ένα από τα πιο ισχυρά καλλιτεχνικά όπλα ενάντια στον αυταρχισμό. Το μήνυμά του, αν και ειπώθηκε πριν από 85 χρόνια, ηχεί ανατριχιαστικά επίκαιρο: «Η απληστία έχει δηλητηριάσει τις ψυχές των ανθρώπων, έχει γεμίσει τον κόσμο με μίσος, μας έχει ρίξει στη μιζέρια και την αιματοχυσία. Έχουμε πετύχει την ανάπτυξη της ταχύτητας, όμως έχουμε παγιδευτεί μέσα στα δεσμά της».

Η κληρονομιά του Τσάπλιν στη σημερινή εποχή

Στη δική μας εποχή, όπου νέες μορφές αυταρχισμού, ξενοφοβίας και ανισότητας σηκώνουν κεφάλι, η παρακαταθήκη του Τσάπλιν είναι οδηγός. Η τέχνη δεν είναι ουδέτερη. Μπορεί και πρέπει να παίρνει θέση. Ο Τσάπλιν μάς δείχνει ότι ο καλλιτέχνης έχει χρέος να μετατρέπει το ταλέντο του σε όπλο κοινωνικής κριτικής, ακόμη κι αν αυτό σημαίνει προσωπικό κόστος.

Ο πολιτικός του βίος δεν ήταν μια παράπλευρη πτυχή της καριέρας του. Ήταν ο ίδιος ο πυρήνας της δημιουργίας του. Από τον Σαρλώ που τριγυρνά πεινασμένος στους δρόμους μέχρι τον κουρέα που αντιστέκεται στον Χίνκελ, όλοι οι χαρακτήρες του είναι φορείς ενός πολιτικού μηνύματος: ότι η ανθρωπιά μπορεί να σταθεί απέναντι στην αδικία. Και αυτή η πεποίθηση τον κράτησε όρθιο ακόμη κι όταν οι ισχυροί της εποχής προσπάθησαν να τον φιώσουν.

Ένα μάθημα ευθύνης

Γράφοντας σήμερα, με αφορμή την επέτειο της ταινίας, δεν μπορούμε παρά να δούμε τον Τσάπλιν ως κάτι περισσότερο από έναν μεγάλο ηθοποιό ή σκηνοθέτη. Ήταν ένας πολίτης του κόσμου που δεν δέχτηκε να παραμείνει σιωπηλός μπροστά στην τυραννία. Ο «Μεγάλος Δικτάτορας» είναι η καλλιτεχνική επιτομή αυτής της στάσης. Μια κραυγή που περνά από γενιά σε γενιά: να μη συμβιβάζομαστε με τους δικτάτορες, να αποδομούμε την εξουσία τους, να αντιστεκόμαστε και να θυμόμαστε ότι η δύναμη βρίσκεται στη συλλογικότητα και στην αλληλεγγύη.

Στο τέλος, ο Τσάπλιν μπορεί να εξορίστηκε από την Αμερική, αλλά δεν εξορίστηκε ποτέ από τη συνείδηση της ανθρωπότητας. Κι αυτό είναι το μεγαλύτερο πολιτικό του επίτευγμα: η μετατροπή της τέχνης σε φωνή της ελευθερίας.

• Στέλιος Χριστοφή
Μέλος Κεντρικού Πολιτιστικού Γραφείου ΕΔΟΝ

Τομά Σανκαρά: ο Λοχαγός που αμφισβήτησε μια αυτοκρατορία

Ο Τομά Σανκαρά γεννήθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 1949 στη Γκαουά της Μπουρκίνα Φάσο, τότε γνωστή ως Δημοκρατία της Άνω Βόλτα, σε μια κοινωνικά περιθωριοποιημένη οικογένεια Σιμιλί-Μόσι. Μία από τις πρώτες του αντι-αποικιακές πράξεις ήταν στο σχολείο, όταν οργάνωσε τους συμμαθητές του να κατεβάσουν την αποικιακή σημαία της Γαλλίας και να την αντικαταστήσουν με τη σημαία του νεοσύστατου κράτους της Άνω Βόλτα.

Τα πρώτα χρόνια του κράτους χαρακτηρίζονταν από πολιτική αστάθεια, αλληπάλληλα πραξικοπήματα και έντονη εξάρτηση από τη Γαλλία. Η νεοαποικιακή αυτή σχέση δημιούργησε κλίμα δυσφορίας και αγανάκτησης στον λαό της χώρας, κάτι που βίωσε και ο ίδιος ο Σανκαρά κατά τη φοίτησή του στο λύκειο. Η Άνω Βόλτα, όπως και οι περισσότερες αφρικανικές χώρες, δεν υπήρξε ποτέ πραγματικά «φτωχή» από άποψη φυσικών πόρων. Αντιθέτως, διέθετε και εξακολουθεί να διαθέτει πλούσια κοιτάσματα χρυσού και άλλων πολύτιμων μετάλλων, αποτελώντας μέχρι σήμερα μία από τις σημαντικότερες χώρες εξαγωγής χρυσού στην Αφρική. Ωστόσο, λόγω του νεοαποικισμού και της πολιτικής αστάθειας που συντηρούνταν μέσα από τα πραξικοπήματα, η χώρα εκείνη την περίοδο δεν μπορούσε να εκμεταλλευτεί τον πλούτο της, με αποτέλεσμα ο λαός να παραμένει ανάμεσα στους φτωχότερους στον κόσμο.

Μέσα στη φτώχεια ο αναλφαβητισμός ήταν κυρίαρχος και αποτελούσε ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια που κρατούσαν τη χώρα πίσω. Παρ' όλα αυτά, ο Σανκαρά απέδειξε πως ήταν εξαιρετικός μαθητής τόσο εντός όσο και εκτός σχολείου. Πέρασε με επιτυχία τις εξετάσεις για τη στρατιωτική σχολή και ξεκίνησε την εκπαίδευσή του. Μέσα από τα μαθήματα μυήθηκε στον μαρξισμό και στις ιδέες του σοσιαλισμού, κυρίως χάρη στον καθηγητή Αντάμα Τουρέ. Έμαθε τι σημαίνει ιμπεριαλισμός και νεοαποικισμός, ενώ μελέτησε σε βάθος τις επαναστάσεις στη Ρωσία και στην Κίνα, καθώς και τα επαναστατικά κινήματα στη Λατινική Αμερική και στην Αφρική.

Σε μια στρατιωτική αποστολή στη Μαδαγασκάρη, την εποχή που η χώρα συγκλονιζόταν από διαδηλώσεις αγροτών και εργατών ενάντια σε μια νεοαποικιακή κυβέρνηση προσκείμενη στη Γαλλία, ήρθε σε επαφή με τα λεγόμενα «πράσινα μπερέ». Εκεί γνώρισε την προοδευτική αντίληψή τους για τον ρόλο του στρατού στην κοινωνία: ένας στρατός που δεν καταπιέζει, αλλά δρα για το κοινό καλό, χτίζοντας σχολεία, νοσοκομεία και υποδομές προς όφελος του λαού. Αυτή η εμπειρία επηρέασε βαθιά τον τρόπο που αντιλαμβάνονταν την πολιτική και την κοινωνία.

Με την επιστροφή του στην Άνω Βόλτα ανέλαβε διάφορες στρατιωτικές θέσεις, κερδίζοντας φήμη για την ακεραιότητά και την αφοσίωσή του στον λαό. Το 1981 έγινε Υφυπουργός Πληροφοριών, όμως παραιτήθηκε θεαματικά το 1982, καταγγέλλοντας δημόσια την κυβέρνηση για την υποταγή της στη Γαλλία. Η πράξη αυτή τον κατέστησε ιδιαίτερα δημοφιλή στη νεολαία και στα λαϊκά στρώματα, αλλά τον έφερε και στο στόχαστρο της πολιτικής ελίτ.

Το 1983, ο Σανκαρά ηγήθηκε μιας επανάστασης μαζί με μια ομάδα προοδευτικών αξιωματικών και ανέλαβε την εξουσία ως πρωθυπουργός. Λίγο αργότερα, με τη στήριξη του στρατού αλλά και του ίδιου του λαού, ανήλθε στην προεδρία της χώρας. Στις 4 Αυγούστου 1984 προχώρησε σε μια ιστορική κίνηση: άλλαξε το όνομα της χώρας από «Άνω Βόλτα» σε «Μπουρκίνα Φάσο», που σημαίνει «Χώρα των Ακέραιων Ανθρώπων». Η συμβολική αυτή πράξη δεν ήταν απλώς αλλαγή ονόματος• αποτέλεσε ένα ηχηρό μήνυμα ρήξης με το αποικιακό παρελθόν και την αφετηρία μιας ριζοσπαστικής επαναστατικής πορείας.

Το πρόγραμμα του Σανκαρά υπήρξε φιλόδοξο και πρωτοποριακό. Ξεκίνησε εκστρατείες μαζικού εμβολιασμού, οργάνωσε καμπάνιες ενάντια στον αναλφαβητισμό, προώθησε την ισότητα των φύλων δίνοντας στις γυναίκες ενεργό ρόλο στην κοινωνία και την πολιτική, μοίρασε γη στους αγρότες και ενθάρρυνε την αυτάρκεια μέσα από την τοπική παραγωγή. Χιλιάδες σχολεία και κέντρα υγείας χτίστηκαν, δρόμοι κατασκευάστηκαν χωρίς ξένη βοήθεια και ο στρατός συμμετείχε ενεργά σε έργα για το κοινό καλό.

Παράλληλα, υπήρξε ιδιαίτερα αυστηρός στη δημόσια διοίκηση, δίνοντας έμφαση στη διαχείριση των δημόσιων δαπανών που στο παρελθόν είχαν μετατραπεί σε εργαλείο διαφθοράς. Για να στείλει ένα σαφές μήνυμα ότι η εποχή της κλιδής και της σπατάλης είχε τελειώσει, καθήλωσε όλες τις προεδρικές και υπουργικές λιμουζίνες και τις αντικατέστησε με απλά, φθηνά αυτοκίνητα. Ήταν μια πράξη που συγκλόνισε την πολιτική ελίτ, αλλά ενίσχυσε τη λαϊκή πίστη στο όραμά του για μια νέα, αδιάφθορη Μπουρκίνα Φάσο.

Ιδιαίτερη σημασία είχε η στάση του απέναντι στο χρέος. Σε διεθνείς διασκέψεις κατήγγειλε το χρέος ως «μια καλοστημένη παγίδα για την επανακατάκτηση

“
Ο Σανκαρά
δεν υπήρξε απλώς
ένας πρόεδρος•
υπήρξε σύμβολο. Ο
“αντιιμπεριαλιστής Λοχαγός”
άφησε μια κληρονομιά που
καμία σφαίρα δεν μπόρεσε
να σκοτώσει.
”

της Αφρικής», τονίζοντας ότι οι αφρικανικές χώρες δεν πρέπει να πληρώνουν για δάνεια που επέβαλαν οι πρώην αποικιοκράτες. Η θαρραλέα του θέση τον έκανε σύμβολο για όλη την Αφρική, αλλά ταυτόχρονα προκάλεσε έντονη δυσαρέσκεια σε δυτικές κυβερνήσεις και τοπικές ελίτ.

Ο Σανκαρά τόλμησε να αμφισβητήσει κατά μέτωπο τη Γαλλία και το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Αυτό δεν μπορούσε να μείνει αναπάντητο. Το 1987, με την υποστήριξη ξένων συμφερόντων, ανατράπηκε και δολοφονήθηκε σε πραξικόπημα που έφερε στην εξουσία τον Μπλεζ Κομπορέ, πρώην σύντροφό του. Μαζί του κατέρρευσε και το επαναστατικό σχέδιο της Μπουρκίνα Φάσο. Η Γαλλία επέστρεψε δυναμικά στη χώρα, αποκαθιστώντας την πολιτική και οικονομική της επιρροή. Οι ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις του Σανκαρά ακυρώθηκαν και η χώρα ξαναγύρισε σε καθεστώς εξάρτησης, ενώ η φτώχεια και η διαφθορά παρέμειναν παρόντες δαίμονες.

Στις αρχές του 21ου αιώνα, η κατάσταση επιδεινώθηκε. Η χώρα βυθίστηκε στη δίνη της τζιχαντιστικής βίας, με επιθέσεις και εκτοπισμούς χιλιάδων ανθρώπων. Η πολιτική αστάθεια επέστρεψε δριμύτερη, με τον στρατό να παρουσιάζεται ξανά ως ο «προστάτης» της εθνικής κυριαρχίας.

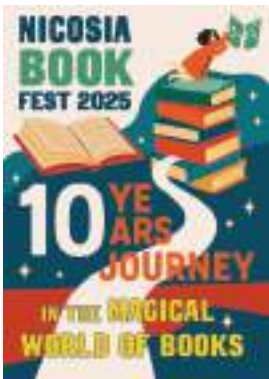
Το 2022, η άνοδος του Ιμπραΐμ Τραορέ σηματοδότησε μια νέα εποχή για τη Μπουρκίνα Φάσο. Χωρίς να μπορούμε να προβλέψουμε την πορεία του νέου καθεστώτος, ένα είναι βέβαιο: η μνήμη του Σανκαρά πλανάται πάνω από την πολιτική ζωή της χώρας. Το όνομά του αναφέρεται συχνά, άλλοτε ως έμπνευση, άλλοτε ως μέτρο σύγκρισης, αποδεικνύοντας πως το όραμα της ανεξαρτησίας και της αξιοπρέπειας παραμένει ζωντανό.

Ο Σανκαρά δεν υπήρξε απλώς ένας πρόεδρος• υπήρξε σύμβολο. Ο «αντιιμπεριαλιστής Λοχαγός» άφησε μια κληρονομιά που καμία σφαίρα δεν μπόρεσε να σκοτώσει. Στη Μπουρκίνα Φάσο του σήμερα, αλλά και σε ολόκληρη την Αφρική, η φωνή του συνεχίζει να αντηχεί: «Η πατρίδα ή ο θάνατος. Θα νικήσουμε».

•Χρίστος Ελ Χαττάπ
Μέλος Συντακτικής Επιτροπής «v»

Φεστιβάλ

10ο Nicosia Book Festival

Το Nicosia Book Fest γιορτάζει φέτος δέκα χρόνια παρουσίας. Από το 2016, με πρωτοβουλία του Ινστιτούτου Ερευνών Προμηθείας, δημιουργήθηκε και καθιερώθηκε το NBF το οποίο σήμερα αποτελεί τον σημαντικότερο θεσμό για τη λογοτεχνία και το βιβλίο στην Κύπρο, προσφέροντας έναν χώρο όπου συναντιούνται συγγραφείς, εκδότες, καλλιτέχνες και αναγνώστες. Σε αυτή τη δεκαετία χιλιάδες επισκέπτες μοιράστηκαν εμπειρίες που ενίσχυσαν την αγάπη για το βιβλίο και καλλιέργησαν έναν γόνιμο διάλογο γύρω από τις τέχνες, τις ιδέες και την κοινωνία.

Στο NBF 2025 συμμετέχουν περισσότερα από 80 περίπου εκδοτικών οίκων, βιβλιοπωλείων, πολιτιστικών οργανισμών και φορέων, όπου οι επισκέπτες θα έχουν την ευκαιρία να

ανακαλύψουν χιλιάδες βιβλία. Στις πέντε σκηνές και χώρους παρουσιάσεων του φεστιβάλ – Κεντρική Σκηνή, Αναλόγιο, Λογοτεχνική Σκηνή, Παιδική Σκηνή και αίθουσα Σπηλιές – θα πραγματοποιηθούν πάνω από 100 παρουσιάσεις και εκδηλώσεις, από συζητήσεις και θεατρικές αναγνώσεις μέχρι συναυλίες, εικαστικές δράσεις και δημιουργικά εργαστήρια για μικρούς και μεγάλους.

Δείτε το πλήρες πρόγραμμα στο www.nicosiabookfest.com

Πότε: 10-12 Οκτωβρίου 2025

Που: Πάρκο Ακρόπολης, Λευκωσία

Θέατρο

El Che

58 χρόνια από τον θάνατό του επαναστάτη διεθνιστή γιατρού Ernesto Che Guevara. Μια παράσταση επίκαιρη, όσο θα δολοφονούνται παιδιά δίπλα μας από αστία και από έξυπνες βόμβες. Μια παράσταση που θα σπλητεύει πάντα την ιμπεριαλιστική εισβολή, την κατοχή, τον εποικισμό, την προσφυγία και τις συνέπειές της. Εδώ, στην πατρίδα μας, στην γειτονιά μας, στην Παλαιστίνη σε οποιαδήποτε σημείο της γης.

Πότε: 9 Οκτωβρίου 2025, 20:15
Που: Λανίτειο Θέατρο, Λεμεσός

Είσοδος: 15 ευρώ

«είμαι...»

Η καθημερινότητα ενός ηθοποιού, τρεις ημέρες πριν την πρεμιέρα της παράστασης του. Μια παράσταση σωματικού θεάτρου που θίγει την ανάγκη των ανθρώπων για επικοινωνία, ή την απόρριψη λόγω χρώματος, γλώσσας, καταγωγής, εμφάνισης κλπ. Η παράσταση είναι μια προσπάθεια συνεργασίας αναγνωρισμένων Κύπριων Καλλιτεχνών που ζουν και εργάζονται εκτός Κύπρου. Η επίσημη πρεμιέρα της Παράστασης έγινε τον Μάρτιο στην Γερμανία με μεγάλη επιτυχία.

Πότε: 17-20 Οκτωβρίου 2025, 20:00
Που: Υπόγειο Σατιρικού Θεάτρου, Λευκωσία

Είσοδος: 13 ευρώ

«Βραδιάζει... Μια ροκ σταρ εξομολογείται» του Αντώνη Μποσκοϊτη

Το θεατρικό έργο «Βραδιάζει... Μια ροκ σταρ εξομολογείται» του Αντώνη Μποσκοϊτη με πρωταγωνίστρια την Τάνια Τσανακλίδου, επιστρέφει μετά την επιτυχία του στην Αθήνα την περασμένη άνοιξη και ξεκινά το ταξίδι του από την Κύπρο. Η Patti Seagull, Βρετανίδα ροκ σταρ, κουβαλά όλη τη μυθολογία των 60s και του τρίπτυχου «sex, drugs 'n' rock and roll» και συναντά έναν δημοσιογράφο στο διαμέρισμα της στη Νέα Υόρκη. Συνεχώς προτάσσει τις άμυνες της μπροστά σε επώδυνες μνήμες που περιλαμβάνουν την ναρκοεξάρτηση, την εκμετάλλευση από τη μουσική βιομηχανία, την προδοσία από φίλους και εραστές, το μοναδικό πλάσμα που έφερε στον κόσμο, αλλά και την ανεξάντλητη δημιουργία, την ακριβή αισθητική και, τελικά, τη νίκη της ζωής επί του θανάτου. Καθώς η ώρα περνά και βραδιάζει, σαν να διεξάγεται μία ψυχαναλυτική συνεδρία και όχι συνέντευξη, η σχέση

συνεντευξιαστή και συνεντευξιαζόμενης ακροβατεί σ ένα τεντωμένο σχοινί έτοιμο να κοπεί ανά πάσα στιγμή.

Πότε: 22-23 Οκτωβρίου 2025, 20:30

Που: Δημοτικό Θέατρο Λασιών, Λευκωσία

Είσοδος: Από 25 ευρώ

Μουσική

Φεστιβάλ Παλλουριώτισσας

Οι Λαϊκές Οργανώσεις Παλλουριώτισσας σας προσκαλούν στο ετήσιο Φεστιβάλ τους, με ζωντανή μουσική από τους Αντρέα Κλαρκ, Αντρέα Αντρέου και το Χορευτικό Συγκρότημα «Μάλλουρα».

Πότε: 10 Οκτωβρίου 2025, 20:00

Που: Πλατεία απέναντι από την «Αναγέννηση» Παλλουριώτισσας, Λευκωσία

Είσοδος: Ελεύθερη

Τα τραγούδια της πλατείας

Η ΑΠΕΝ Αγίου Αθανασίου σας προσκαλούν στην ετήσια λαϊκή βραδιά τους, υπό τους ήχους του μουσικού σχήματος «Ενέα Όγδοα».

Πότε: 10 Οκτωβρίου 2025, 20:00

Που: Πλατεία Ειρήνης - Δημαρχείου, Λεμεσός

Είσοδος: 20 ευρώ (φαγητό και ποτό)

Τα τραγούδια της πλατείας

Μια μοναδική μουσική βραδιά αφιερωμένη στον σπουδαίο Γιώργο Ζαμπέτα, με τη συμμετοχή του Μουσικού σχήματος «9/8». Στο τραγούδι οι Άντρος Αντρέου, Καίτη Τάνου, Στέλλα-Τερέζα Μαρκίδου και Αντρέας Κύκκος Χριστοφί. Την παράσταση πλαισιώνει ο Όμιλος Λαογραφικών Ερευνών Λεμεσού «Οι Αμαθούσιοι». Παρουσιάζει η Δέσπω Καρυδά.

Πότε: 30 Οκτωβρίου 2025, 20:00

Που: Παττίκειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού

Είσοδος: 17 ευρώ

«Η πατριαρχία βλάπτει σοβαρά τον ανδρισμό σας» Κρίση αρρενωπότητας, ακροδεξιά ρεύματα και η «αντιστροφή» της καταπίεσης

Σε μια εποχή που το φεμινιστικό κίνημα κερδίζει ολοένα και περισσότερο έδαφος, που στερεότυπα σχετικά με τον ρόλο της γυναίκας καταρρίπτονται το ένα μετά το άλλο και τα προοδευτικά κινήματα εντάσσουν όλο και πιο ενεργά ζητήματα φύλου και σεξουαλικότητας στις πολιτικές τους, παρατηρούμε ταυτόχρονα ένα επικίνδυνο παράδοξο: ένα μεγάλο ποσοστό νεαρών ανδρών αντί να συμπορευτεί με τα αιτήματα για ισότητα, στρέφεται προς συντηρητικά, ακόμη και ακροδεξιά, ιδεολογικά ρεύματα ως μια έσχατη κίνηση απελπισίας για τη διατήρηση της ανδρικής υπεροχής. Χαρακτηριστική είναι η φιγούρα του «μάτσο άνδρα» influencer Andrew Tate, που αποτέλεσε πρότυπο για χιλιάδες αγόρια παγκόσμια, ενώ κατηγορήθηκε για εμπορία ανθρώπων και κακοποιητικές συμπεριφορές. Πρόκειται για φαινόμενο καθόλου τυχαίο, με ξεκάθαρη εξήγηση.

Αρχικά, η κυρίαρχη αντίληψη αντιμετωπίζει την πατριαρχία αποκλειστικά ως σύστημα που ωφελεί τους άντρες σε βάρος των γυναικών, ανάγοντάς την σε μια προνομιακή για τους άνδρες κατάσταση. Η αλήθεια, όμως, είναι πολύ πιο σύνθετη. Από τη μία, οι άντρες στο πλαίσιο του υφιστάμενου κοινωνικοοικονομικού συστήματος κατέχουν προνόμια, με αυτά όμως να συνοδεύονται από μια τοξική σύμβαση: ένα συνεχή αγώνα ανταγωνισμού, υπεροχής και κοινωνικής καταπίεσης οτιδήποτε παρεκκλίνει της κοινωνικής νόρμας της ισχυρής αρρενωπότητας, καταπιέζοντας άλλες κοινωνικές ομάδες. Με λίγα λόγια, το πλέγμα των ανδρικών προνομίων που συνοδεύει τις πατριαρχικές αντιλήψεις, σε δεύτερη ανάγνωση, συνοδεύεται από μια τεράστια παγίδα για τους άνδρες, οι οποίοι, όντας εγκλωβισμένοι στις αντιλήψεις αυτές, θεωρούν πως οποιαδήποτε κίνηση τους εκτός των πατριαρχικών ορίων, θα απειλήσει την ανδρική τους ταυτότητα.

Σε αυτό το πλαίσιο οι έφηβοι άντρες που δυσκολεύονται να ανταποκριθούν σε αυτά τα πρότυπα –που αποτυγχάνουν «να γίνουν άντρες» με τα κριτήρια του συστήματος– βιώνουν ντροπή, απόρριψη και περιθωριοποίηση. Τότε είναι που γίνονται ευάλωτοι στην ακροδεξιά προπαγάνδα, η οποία τους υπόσχεται ότι θα τους ξαναδώσει «τη θέση που τους αξίζει» στην κορυφή της ιεραρχίας, ότι θα αποκαταστήσει την «παραφύση» που σπέρνει ο φεμινισμός, ο οποίος υποτίθεται πως ευθύνεται για την πτώση τους, ενώ παράλληλα δηλητηριάζει τις γυναίκες και απομακρύνονται από το μονοπάτι της μητρότητας που κάτι τέτοιο απειλεί και την ίδια την εθνική κυριαρχία και υπεροχή.

Η επιρροή που ασκούν τα ακροδεξιά κινήματα στους νεαρούς άνδρες, υποσχόμενα την αποκατάσταση της χαμένης τους αρρενωπότητας, φανερώνεται τα τελευταία χρόνια από σημαντικά ερευνητικά ευρήματα, την ίδια ώρα που φαίνεται πως οι νέες γυναίκες οργανώνονται σε προοδευτικά σύνολα και διεκδικούν ρόλο στις κοινωνικές εξελίξεις. Το Pew Research Center κατέδειξε πρόσφατα ότι στις ΗΠΑ οι νεαροί άνδρες (ηλικίας 18-29 ετών) εμφανίζονται σημαντικά πιο δεκτικοί σε ρητορικές «αντιστροφές της καταπίεσης», όπου οι γυναίκες παρουσιάζονται περίπου ως «νέοι

**Ο πραγματικός
εχθρός τόσο των
ανδρών όσο και
των γυναικών δεν
είναι το αντίθετο
φύλο, αλλά η
πατριαρχία, η
οποία εξυπηρετεί
το καπιταλιστικό
σύστημα**

καταπιεστές». Για παράδειγμα, στη Μεγάλη Βρετανία η αστυνομία έχει καταγράψει αύξηση περιστατικών σχολικού σεξισμού με ρητορική εμπνευσμένη από TikTok βίντεο του Andrew Tate.

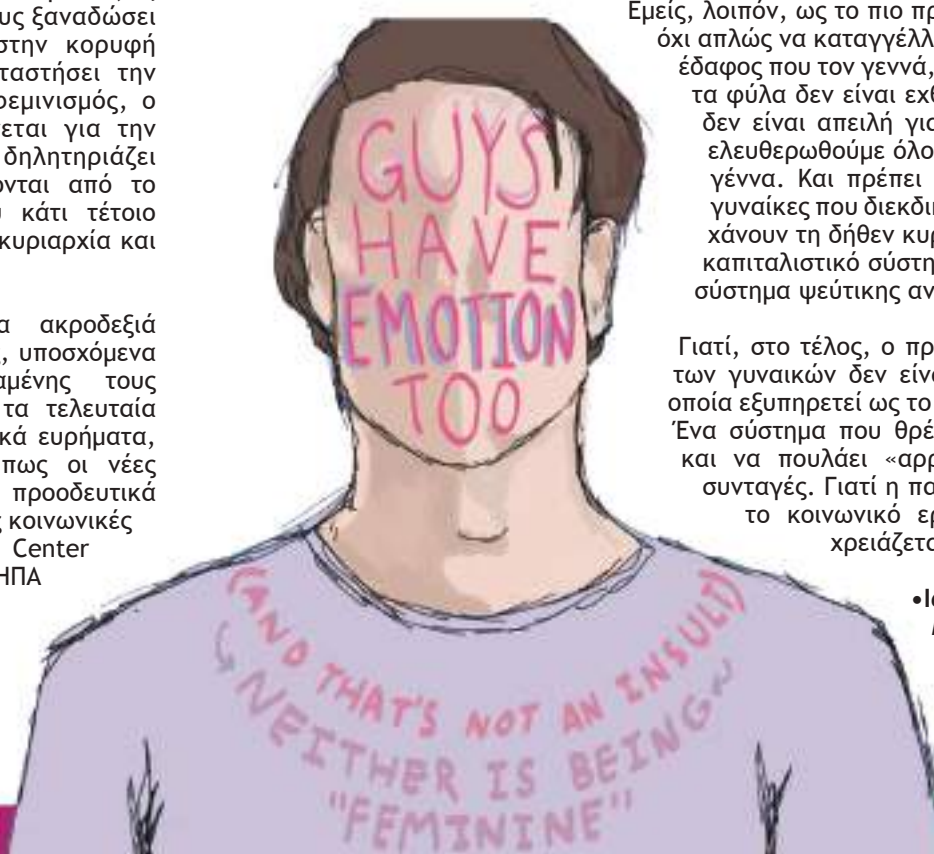
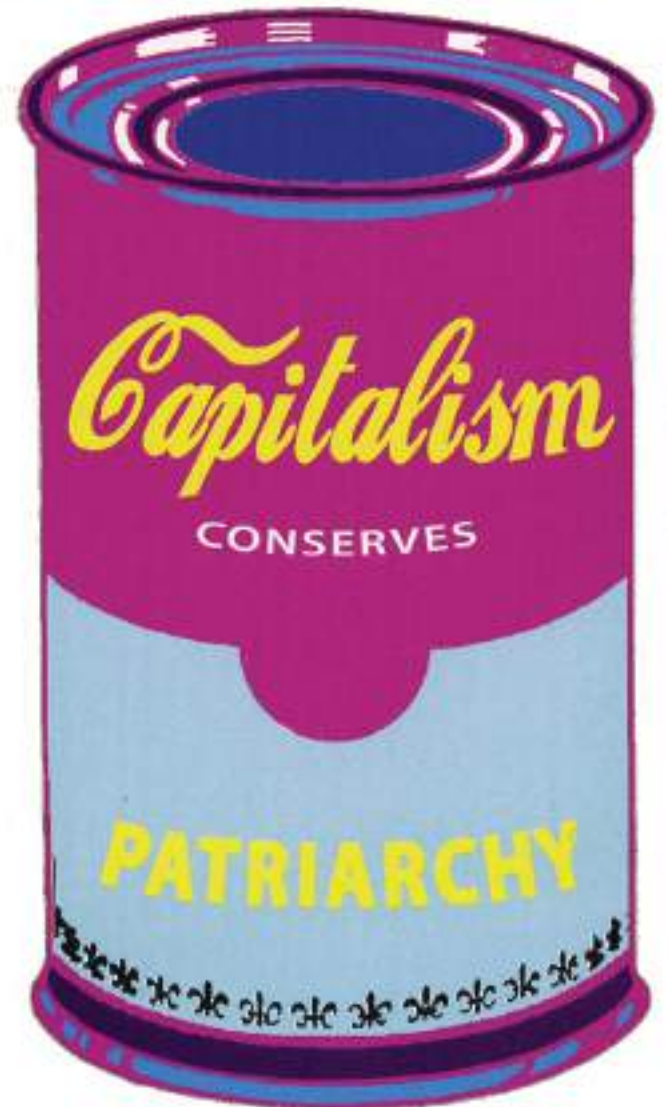
Η ακροδεξιά, λοιπόν, αποτελεί την εύκολη λύση στην κρίση ταυτότητας των νέων ανδρών, απαιτώντας υποταγή στον ίδιο παλιό ρόλο: τον σκληρό, τον κυρίαρχο, τον «πολύ ανδρικό» υπό την απειλή του «άλλου» και της νέας τάξης πραγμάτων, όπου ως απειλή θεωρούνται οι γυναίκες οι οποίες τόλμησαν να διεκδικήσουν ανθρώπινα δικαιώματα σε ένα σύστημα το οποίο απειλεί εξίσου άντρες και γυναίκες των χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων. Συνεπώς, η έντονη έκθεση των νέων γενιών στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και σε λανθασμένα κοινωνικά πρότυπα τα οποία προβάλλουν οτιδήποτε άλλο πέρα από μια «υγιή» αρρενωπότητα, δεν είναι αποκομμένη από την κατάσταση αυτή. Τέτοια παραδείγματα εξυπηρετούν ακριβώς αυτόν τον ρόλο. Είναι προϊόν της κουλτούρας που χρόνια λείει στα αγόρια «μην κλαις», «μην κάνεις σαν κορίτσι», «να είσαι άντρας». Είναι το αναπόφευκτο αποτέλεσμα μιας κοινωνίας που δεν προσφέρει στους άνδρες εναλλακτικά μοντέλα αρρενωπότητας – και που τα στιγματίζει όταν αυτά εμφανίζονται.

Ο Tate και όσοι του μοιάζουν πείθουν τα αγόρια ότι η κοινωνική τους δυσφορία οφείλεται στο ότι «οι φεμινίστριες τους πήραν τη θέση», ότι η ισότητα σημαίνει δική τους απώλεια, ότι πρέπει να «πολεμήσουν πίσω» τις γυναίκες. Αυτή η ρητορική όμως δεν είναι απλώς ψευδής. Είναι επικίνδυνη και αποπροσανατολίζει από τις πραγματικές αξίες και οφέλη του φεμινισμού για όλο το κοινωνικό σύνολο.

Εμείς, λοιπόν, ως το πιο προοδευτικό κομμάτι της κοινωνίας, οφείλουμε όχι απλώς να καταγγέλλουμε τον μισογυνισμό, αλλά, κατανοώντας το έδαφος που τον γεννά, να τον καταπολεμήσουμε. Για εμάς, εξάλλου, τα φύλα δεν είναι εχθροί μεταξύ τους. Η ελευθερία των γυναικών δεν είναι απειλή για τους άντρες – είναι η προϋπόθεση για να ελευθερωθούμε όλοι από την πατριαρχία και το σύστημα που την γέννα. Και πρέπει να καταστήσουμε σαφές πως δεν φταίνε οι γυναίκες που διεκδικούν τα αυτονόητα, όταν οι άντρες νιώθουν να χάνουν τη δήθεν κυριαρχία τους, αλλά η ίδια η πατριαρχία και το καπιταλιστικό σύστημα που τους είχε εγκλωβίσει εξ αρχής σε ένα σύστημα ψεύτικης ανωτερότητας για να τους κρατά υπόδουλους.

Γιατί, στο τέλος, ο πραγματικός εχθρός τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών δεν είναι το αντίθετο φύλο, αλλά η πατριαρχία, η οποία εξυπηρετεί ως το καλύτερο γρανάζι το καπιταλιστικό σύστημα. Ένα σύστημα που θρέφεται από το να μας διαχωρίζει σε ρόλους και να πουλάει «αρρενωπότητα» και «θηλυκότητα» σε έτοιμες συνταγές. Γιατί η πατριαρχία, σε τελική ανάλυση, δεν είναι παρά το κοινωνικό εργαλείο ενός οικονομικού συστήματος που χρειάζεται ιεραρχία και ανταγωνισμό για να επιβιώσει.

•Ιωάννα Χρυσοβιτσιώτη
Μέλος Κεντρικού Γραφείου Ισότητας
και Ισοτιμίας ΕΔΟΝ

ΠΑΛΑΙΩΜΕΝΗ ΓΙΑ 3 ΧΡΟΝΙΑ ΣΕ ΔΡΥΤΙΝΑ ΓΑΛΛΙΚΑ ΒΑΡΕΛΙΑ

Η Zivana LOEL GOLD μας εναρμόστηνεται. Αρωματική και κομψή, η Zivana Gold εκλέγεται πολυτέλεια. Φίνο απόσταγμα παραδοσιακών ποικιλιών σταφυλιών, Συναϊτέρι και Μαύρο, τα οποία επιλέγονται από ειρφορους αμπελώνες του νησιού. Παλαιώνει σε δρυίνα βαρέλια γαλλικού τύπου για 3 χρόνια. Λαμπρό χρυσοει χρώμα, μοναδικά αρώματα και ελαφριά γλυκιά γεύση, κλκίνει μέσα της την αγάπη, τα μεράκι και την παράδοση της Κύπρου. Έξοχος συνδυασμός δύναμης, γευστικής πολυτέλειας και φινέτσας. Zivana Gold, απολαύστε ο το ποτήρι με πάγο ή παγωμένη σε σφηνάκι. Αποτελεί ιδανικό δώρο για τις γιορτές!

  @ZivanaLOEL
#ZivanaLOELGold #ZivanaLOEL

potomemetro.org.cy